

České slovo

ZVÍTĚZIL VÁCLAV HAVEL

Foto dpa, Frankfurt/Main

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO SPOJŮ vydává 27. června, v den výročí popravy M. Horákové, příležitostnou poštovní známku nominální hodnoty 1 Kčs na paměť obětem bezpráví. Autorem výtvarného řešení emise je grafik O. Pošmurný s použitím tužkové kresby portrétní M. Horákové, v provedení jejího manžela B. Horáka z roku 1945. Rytiny vypracoval M. Ondráček. Na druhém obrázku je část obálky prvního dne vydání se stylizovanou kresbou růže s textem — památce oběti bezpráví.

Repro ČTK

V parlamentních volbách v Československu 8. a 9. června zvítězil Václav Havel. Kandidoval v České republice pod pseudonymem Občanské fórum, na Slovensku pod pseudonymem Veřejnost proti násilí. V obou případech dosáhla hnutí primát, snad i proto, že u kolébky obou stál Václav Havel. Ale nebudiž zapomenuto, že Havel, jaksi mimo přímou volební soutěž hnutí a stran, z vyššího hlediska nadstranicky usměrňoval a ovlivňoval vlastní volební akt. Na mnoha cestách po Slovensku a po vlastech českých vysvětloval občanům význam voleb, kladl jim na srdce, aby si uvědomili osudovost volebního aktu pro svou vlastní budoucnost, aby nechodili za školu, kde budou volební urny, ale s rozmyslem se rozhodovali pro kandidáty, které znají a jimž důvěřují. Voliči Havla poslechli.

A teď o těch voličích. Bylo jich jedenáct a půl milionu. Splnili volební povinnost v rekordním počtu 96 procent — v celém světě neslychaně vysoká volební účast. A plnili ji nedočkavě: hned v první den voleb, v pátek, jich přišlo odevzdat hlasy 70 procent. Ačkoliv volební procedura nebyla jednoduchá — volič dostal do ruky hezkou přeškrtnutou kandidátku a volební úkon nijak nezjednodušoval možnost posouvat oblíbeného kandidáta zaškrtnutím na vyšší místo, zvládli svobodné volby na jedničku. Pro voliče do 65 let to byly první vskutku svobodné volby, neboť veselicové merendy, kterým komunisté říkali volby, ničím takovým nebyly. Aniž tedy měli průpravu z dřívější (lidem, kteří měli volební zkušenost z jakž tak svobodných voleb v roce 1946, je dneska dvaadvacet let), počínali si dobře a vlastně je div, že volby prošly bez zádrhelů.

Pokud jde o výsledky, ve volbách se zhroutil starý svět a vstal nový. Na politické scéně Československa došlo k zásadní, podstatné změně. Nastává nová éra, začíná se hrát zcela jiná liga. Z politických stran dřívější přežívá — bohužel — jen

komunistická strana. Teprve v budoucnu se ukáže, zda ty ostatní, v průběhu volební kampaně se jim začalo říkat historické, jenom na čas mizejí do ústraní nebo nenávratně do propadlístě. Někdejší nositelé politického života ve státě, sociální demokraté, socialisté a slovenští demokraté, neuspěli ani v nejmenším a v parlamentu nejsou.

Vzdemutá vlna volebních hlasů vynesla do popředí volná skupenství, hnutí, v čele s Občanským fórem v českých zemích a s Veřejností proti násilí na Slovensku. Jsou to volné politické útvary, ba i jednotlivci, s vlastními, osobními programy a cíli, které mají společný jen široký kloub střešní organizace. Volnou formou se jim přibližují Křesťansko-demokratické hnutí na Slovensku a Křesťansko - demokratická unie v

České republice. V koalici s nimi byla lidová strana.

Rovněž zcela novým, netušeně úspěšným zjevem ve volbách se ukázaly strany s nacionálním nádechem. Je to především Slovenská národní strana, založená asi před 4 měsíci. Dostala bezmála 14 procent. Jejím programem, řečeno bez obalu, je odtržení Slovenska a založení samostatného slovenského státu. Vystoupení jejich mladších stoupenců na předvolebním shromáždění Veřejnosti proti násilí v Bratislavě šokovalo. Tito randalisté přerušovali projev prezidenta republiky Havla, chovali se urážlivě při státní hymně. Strana sama se zastýdla a veřejně se omluvila. Ozvalo se mnoho ostrých protestů. Je podporována — finančně i programově — některými slovenskými emigranty v

Kanadě a ve Spojených státech, lidmi, kteří nemohou zapomenout na Slovenský štát v době války.

Jiná skupina na Slovensku je Soužití, Maďarské křesťansko-demokratické hnutí. Je to zastávce zájmů maďarské menšiny na Slovensku. Získalo 8 a půl procenta.

O něco více hlasů a procent (10) na sebe soustředilo Moravsko-slezské hnutí. Politický útvar taký nedávného původu s programem, šitým horkou jehlou. Hlavním nosným postulátem je reakce na tzv. pražský egocentrismus, což přeloženo do běžné řeči zní: Praha by chtěla schlamstnout všechno a nám nedat nic. Hlavně na jižní Moravě, která má největší zásluhu o úspěch této kandidátky, účinně zapůsobily argumenty o tom, že kolik jihomoravská oblast produkuje a kolik je jí z toho

Výbuch nálože na Staroměstském náměstí

Zločin vskutku mimořádné otrlosti se odehrál v Praze na Staroměstském náměstí 2. června třináct minut po 4. hodině odpoledne. V tu chvíli se náměstím rozlehla děsná rána a od pomníku Jana Husa se vyvalil sloup dýmu dýmu.

Na lidi, shromážděné na náměstí, začaly dopadat kousky olova. Jím bylo zraněno asi 16 osob, z nichž dvě byly ošetřeny na místě, další převezeny záchrannou službou do nemocnic. Šlo o poranění lehká, tržné a středně pohmožděné rány, způsobené střepinami. Jeden případ, jímž byla postižena cizinka německé národnosti, byl však velmi vážný. Došlo k těžkému poranění oka a střepina pronikla až do mozku. Zraněná byla dodána na neurochirurgické oddělení.

Velitel SNB zjistil, že šlo o výbuch zatím nezjištěné třaskaviny, která byla uložena v ocelové trubce, vyplněné sekaným olovem. Trubka byla v igelitové tašce položena k

Husovu pomníku. Nálož byla odpálena na dálku, elektricky, po drátech. Vybouchla kouze dvěma směry. Štěstí bylo, že kovová roura byla natolik silná, že se neroztrhla, jinak by působila jako bomba. Pyrotechnici hned začali vyšetřovat původ trhaviny.

Bezpečnostní orgány vyzvaly veřejnost ke spolupráci, žádaly o zaslání fotografií, pořízených po výbuchu, o údaje, které mohly mít souvislost s výbuchem. V následujících dnech byly o události uveřejněny zprávy, naznačující, že případ bude brzy vypátrán a vysvětlen. Ale k vyjasnění zatím nedošlo. Naopak, Správa SNB hlavního města Prahy a Středočeského kraje oznámila 7. června, že tyto naděje zprávy byly z neověřených zdrojů, nepřesné, dezinformující. Správa znovu vyzvala všechny občany, pokud ještě mají nějaké konkrétní poznatky k případu anebo fotografické materiály, aby se přihlásili na nejbližším oddělení SNB nebo tele-

fonicky na lince, jejíž číslo bylo udáno.

Zraněnou německou turistku, paní Barbaru Stollovou, navštívil 5. června po operaci ministr vnitra Sacher. Přinesl jí kyticí květů a omluvil se za hrozný čin, který ji postihl. Ubezpečil ji, že vyšetřování probíhá 24 hodin denně a je vedeno několika speciálními týmy. V ústřední vojenské nemocnici šéf kliniky prof. dr. Ivo Fusek ukázal ministru Sacherovi a novinářům vyoperovaný projektil a roentgenové snímky. Projektil je asi 1,5 cm dlouhý a 1 cm silný váleček, na obou stranách zaoblený, zřejmě součást ložiska. Prošel očnicí a pronikl až do mozku. Operace, která náleží k nejnáročnějším, proběhla bez komplikací. Paní Stollová se 13. června odpoledne v průvodu německého lékaře vrátila letadlem domů, do Spolkové republiky Německo.

Vyšetřování v Praze intenzivně pokračuje.

z ústředního rozpočtu vrací. Požadavek, aby Morava dostala své zemské zřízení se zemským zastupitelstvem v Brně, je oprávněný a nenarazí ani v Čechách. Právě tak se souhlasem se po celé republice přijímají požadavky po co nejširší demokratizaci samosprávy, od obcí až po země, po zrušení centralizace, jak to důrazně formuloval sám dosavadní předseda české vlády Petr Pithart. Nehrozí nebezpečí, že by se Markrabství moravské chtělo odtrhnout a prohlásit za samostatný stát. Ale náznaky snah některých moravských kruhů na zapojení Moravy jako třetí země ve federaci, která by pak byla trojdílná, se v menšině ozvaly.

Naděje, že by je parlament v tomto rozsahu schválil, jsou velmi nejisté. Máme na mysli celostátní parlament, nejvyšší zákonodárný sbor České a Slovenské federativní republiky. Je jím Federální shromáždění se sídlem v Praze. Má dvě komory: Sněmovnu lidu (150 poslanců) a Sněmovnu národů (150 poslanců — z toho 75 volených v České republice a 75 ve Slovenské republice). Obě sněmovny jsou rovnoprávné, poslanci jsou voleni přímou volbou a jejich zasedání svolává prezident. FS se usnází na ústavě a jiných zákonech pro celý stát, jedná o zásadních otázkách zahraniční i vnitřní politiky, volí prezidenta, schvaluje a kontroluje programová prohlášení federální vlády. Jednotliví poslanci mají právo interpelovat členy vlády a obě sněmovny volí předsednictvo FS.

Česká národní rada a Slovenská národní rada jsou nejvyšší orgány státní moci v České a Slovenské republice. Je to orgán zákonodárný, čili přijímá zákony pro odpovídající území a kontroluje republikovou vládu. Má 200 poslanců.

Jedním z prvních úkolů po volbách bude vytvořit nové státoprávní uspořádání tak, aby se Morava a Slezsko a také Slovensko cítily skutečně samostatnými.

Dokončení na str. 2

Proč se vzdal kandidatury Ján Budaj?

Jako všechna hnutí a strany, dalo své kandidáty do parlamentu prověřit (lustrovat), zda nespolečovali s StB, i slovenské hnutí Veřejnost proti násilí. Zpráva o lustraci měla zůstat tajná, ale už 5. června se v Bratislavě šeptalo, že byl lustrací odhalen jeden vysoký představitel Veřejnosti proti násilí.

Co se šeptalo, se stalo veřejně známé v sobotu 9. června na tiskové konferenci, kterou v Bratislavě svolal Ján Budaj, člen Koordinačního centra Veřejnosti proti násilí a předseda její Rady. Oznámil, že se vzdává kandidatury, protože se jeho jméno našlo v seznamu spolupracovníků StB. Ján Budaj potom vysvětlil, co se stalo:

Na konci sedmdesátých let jsem se rozhodl emigrovat, nenacházel jsem doma uplatnění, už dva či tři roky jsem dělal topiče a útočila na mne StB pro styky s Mirkem Kusým, Milanem Šimečkou, s chartisty v Praze a pro organizování soukromých filozofických seminářů, jimž StB tehdy říkala antiuniverzita. K útěku jsem potřeboval cestovní pas a StB mi říkala, že mi ho nikdy nedá, jen kdybych podepsal spolupráci. Úředník StB mi předložil velmi krotký, nic nefikající text. Rozhodl jsem se jej podepsat a emigrovat. S běžným cestovním pasem jsem se dostal do Rumunska a odtamtud ilegálně do Jugoslávie a dál do Itálie. Po zvážení svého života a svých hodnot jsem se rozhodl vrátit se z Vídně domů ke své ženě, k přátelům, k vydávání samizdatů a konečně i k estébákům. Neobával jsem se, že by mě mohli nutit ke spolupráci, měl jsem zkušenosti, prožil jsem ve vězení dva roky výsledků. Po návratu jsem oznámil, že spolupráci nebudu vykonávat, tedy nikdy jsem nezačal spolupracovat. K mému překvapení úředník StB reagoval velmi mírně, řekl, že o žádnou spolupráci vlastně nešlo, že to bylo běžné informování, které je povinen dělat každý občan.

Čas od času se objevoval, ptal se, co dělám, řekl jsem mu, že topím a věnuji se rodině. Nadále jsem vydával podzemní časopisy a organizoval různé nelegální akce. Netušil jsem, že mě StB zavedla do svého registru a že občas se objevující soudruh vůbec nemá zájem škrtnout svého klienta, za kterého bere plat.

Možná, že bych tani byl dodnes, kdybych v roce 1981 nebyl býval zadržen spolu s Milanem Šimečkou na polských hranicích při pašování polských samizdatů. Tehdy nás sebrali a vyšetřovali ne bratislavští, ale federální estébáci a ti zřejmě škrtili ze seznamu domnělých spolupracovníků, který místo spolupráce při výsledku odmítal vůbec hovořit. A tak se stalo, že při lustraci se v centrálním registru našel záznam o mé údajné spolupráci s StB v letech 1979-1981.

Koordinační centrum Veřejnosti proti násilí vyhlásilo, že nikdy nepochybovalo o občanské cti a bezúhonnosti Jána Budaje, ani o tom, že nebyl skutečným spolupracovníkem StB. Z toho tožnilo se ze svědectvím Jána Budaje, že jeho podpis o spolupráci měl ryze formální ráz a že nikdy konkrétní spolupráci nevykonával. Koordinační centrum v prohlášení uvedlo, že v souvislosti s přijatým rozhodnutím Veřejnosti proti násilí o lustraci kandidátů Ján Budaj respektoval předem dohodnutá pravidla a sám odstoupil z kandidátní listiny přes to, že mu Rada Veřejnosti proti násilí vyslovila důvěru. Ján Budaj zůstává členem Koordinačního centra, je v současnosti předsedou Rady VPN a nadále patří mezi významné osobnosti slovenské politické scény.

Vyjádření Koordinačního centra bylo na Slovensku a především v Bratislavě přijato se značným porozuměním a na manifestacích, k nimž po volbách došlo, byl Budaj nadšeně pozdravován. Bylo hmatatelné vidět, jakým sympatiím se všeobecně těší.

Spolupráce s IBM

Americká firma IBM, světový výrobce počítačové techniky, uzavřela 5. června s Úřadem federálního předsednictva čs. vlády v Praze smlouvu o založení počítačové sítě. Hlavní středisko bude na Českém vysokém učení technickém v Praze, na které budou napojeny Karlova univerzita, brněnská Masarykova univerzita a Slovenská technika v Bratislavě. Počítačová technika bude propůjčena na dva roky a jednotlivá učiliště budou na ní vypracovávat jedenáct projektů (jako zaznamenávání vlivu tepelných elektrárén na životní prostředí nebo strojový překlad z angličtiny do češtiny). Po dvou letech IBM porovná československé výsledky s výsledky, získanými v Maďarsku, Polsku a v Jugoslávii, a podle toho rozhodne, zda nám techniku propůjčí na další roky či nikoli. Systém začne v Československu fungovat na přelomu léta a podzimu. Firma IBM na něj věnovala několik desítek milionů dolarů.

Výsledky voleb v ČSFR

	FEDERÁLNÍ SHROMÁŽDĚNÍ				ČNR	SNR
	Sněmovna lidu		Sněmovna národů			
	v ČR	v SR	v ČR	v SR		
1. Strana slobody	-	1.44	-	1.24	-	1.77
2. Demokratická strana	-	4.40	-	3.68	-	4.39
3. Československá strana socialistická	2.75	0.08	2.89	0.06	2.68	0.03
4. Hnutí za občanskou svobodu	0.30	0.02	0.29	0.03	-	-
5. Veřejnost proti násilí	-	32.54	-	37.28	-	29.34
6. Svobodný blok	0.80	0.18	1.09	0.17	1.04	0.09
7. Občanské fórum	53.15	-	49.96	-	49.50	-
8. Koalice VDS a Republikánské strany	0.94	0.25	1.00	0.21	1.00	0.20
9. Volební seskupení zájmových svazů	0.66	-	0.78	-	0.84	-
10. Komunistická strana Československa	13.48	13.81	13.80	13.43	13.24	13.34
11. Spojenství zemědělců a venkova	3.77	2.58	3.99	2.10	4.11	2.51
12. Soužití, Maďarské křesťanskodem. hnutí	0.08	8.58	-	8.49	-	8.66
13. Československé demokratické fórum	0.32	0.02	0.44	0.01	0.33	0.01
14. Romovia	-	0.67	-	0.60	-	0.73
15. Organizace nezávislých Rumunů	-	-	-	-	-	-
16. Slovenská národní strana	-	10.98	-	11.44	-	13.94
17. Křesťanskodemokratické hnutí	-	18.98	-	18.66	-	19.20
18. Strana zelených	3.10	3.20	3.44	2.58	4.10	3.48
19. Hnutí československého porozumění	0.11	0.41	0.12	0.50	-	0.39
20. HSD - Společnost pro Moravu a Slezsko	7.89	-	9.10	-	10.03	-
21. Sociální demokracie	3.84	1.89	4.17	1.51	4.11	1.81
22. Strana přátel piva	0.12	-	0.19	-	0.81	-
23. Křesťanská a demokratická unie	8.69	-	8.75	-	8.42	-

Zvítězil Václav Havel

Dokončení ze str. 1

Dosud se zasedání federálního a republikových parlamentů konala jen dvakrát ročně, častěji zasedaly jednotlivé výbory, které jednaly o přípravu některých zákonů, které pak (za komunistického režimu stoprocentně) schválilo plenární zasedání celého parlamentu. Nyní se hovoří o profesionálních poslancích a o tom, že by poslanci zasedali permanentně.

Z kandidujících 23 hnutí a stran se mohly do parlamentu dostat jen ty, které na sebe soustředily minimálně pět procent hlasů. Tuto latku překročilo jen šest hnutí a dvě strany, celkem osm volitelných ústavů. Patnáct zůstalo před dveřmi parlamentu. Ani dvou procent hlasů nedosáhly Strana svobody, Hnutí za občanskou svobodu, Svobodný blok, Koalice VDS a Republikánské strany, Volební seskupení zájmových svazů, Čs. demokratické fórum, Romovia, Organizace nezávislých Rumunů, Hnutí čs. porozumění, Strana přátel piva.

Víc než dvě procenta, ale méně než pět procent, připadlo na Slovenskou demokratickou stranu, Čs. stranu socialistickou, Spojenství zemědělců a venkova, Stranu zelených a Čs. sociální demokracii.

Zelení mohou vzdychat s nebožtíkem Molotovem, někdejší sovětským ministrem zahraničí, který nařikal, že obtíž svobodných voleb je v tom, že se nikdy neví, jak dopadnou. Prvotní průzkumy veřejného mínění v Československu věstily zeleným až 14 procent hlasů. Na jaře se jim opravdu zelenalo, ale vidina čtrnácti procent se ve volbách scvrkla na realitu čtyř procent. Naděje na zelené poslance v parlamentu jsou pryč, ale ekologické problémy zeleným — a nejenom jim — zůstaly.

Historické strany, Čs. sociální demokracie a národní socialisté — pardon, Čs. strana socialistická (kdyby byli zůstali při jménu národně sociální strany, mohl se výsledek psát jinak) — obě tyto strany se po volbách dostaly z historie do hysterie. Menší u sociálních demokratů, nápadně okatou u socialistů. Předseda sociálních demokratů na povolební snídani 12. června prohlásil, že volby byly spíš referendem, že jejich výsledky nepovažuje za porážku strany, kterou způsobilo špatné fungování stranických organizací a vnitrostranické problémy. V širokých politických kruzích převládá názor, že právě vnitrostranické problémy jsou hlavní příčinou neúspěchu strany, jejíž jeden představitel, Rudolf Battěk, kandidoval na listině Občanského fóra, zvítězil, takže jím sociální demokracie v parlamentě zastoupena bude. Battěk má na svou příslušnost glejt II. socialistické Internacionály, je tudíž mezinárodně uznáván už i proto, že za svou korespondenci s představiteli Internacionály, kancléři Kreiským a Brandtem, byl několik let žalářován.

Přerodní bolesti sociálních demokratů postihují v jiných formách i československé socialisty. Jsou to spory generační, zúžené na podružnější spory osobní, jsou to spory o název strany, o Melantrich, tiskový podnik strany, o postup ve volební kampani. Všem u věni dodává barvitost kritika a způsob, jímž se provádí. Jednotlivé stranické zájmy se potírají, ale nejde o zájmy hmotné, nýbrž programové. Sice by neškodilo, kdyby se tato kakofonie hrála s dusítkem, méně hluku by prospělo. Naproti tomu než aby se tohle třídění duchů

provádělo v místnostech na sedm zámků uzavřených, s vyloučením stranické i široké veřejnosti, je tenhle rámus vítanější. Neboť základ všeho křiku a vzruchu jsou zásadní názorové rozpory, hledání cesty, jak osvědčené, staré zkušenosti strany uplatnit v nových poměrech ku prospěchu republiky.

V zahraničí byl o čs. volby vskutku tak nezvykle vysoký zájem, že na dva kandidáty připadal jeden pozorovatel ze zahraničí, buď novinář nebo zákonodárce. Novinářů přijelo na 1300 a stěžovali si, že volební kampaň byla nezáživná, mdlá. Zákonodárců přijelo na 800, mezi nimi padesát poslanců a senátorů ze Spojených států, čtyři poslanci z Velké Británie. Senátor Dodd z americké delegace ve svém referátu o průběhu voleb byl samá chvála, všechno v naprostém pořádku a dodal „Prosím vás, neuražte se, ale byla to až nuda.“ Britští poslanci po návratu do Londýna na tiskové konferenci v britské Dolní sněmovně vypověděli, že volby byly spravedlivé, objektivní. Výsledek opravdu odpovídá tomu, co si přejí národy český a slovenský. Působivé bylo nadšení, s nímž lidé k volbám přistupovali, všude převládala slavnostní, sváteční nálada. Lidé, s nimiž poslanci mluvili, potvrdili, že absolutně nikdo na ně nevyvíjel nátlak, aby hlasovali za nějakou specifickou stranu. Labouristický poslanec Evans si povšiml, že v Československu má slovo strana tak záporný zvuk, že s výjimkou komunistů se všichni politikové a kandidáti vyhýbali použití tohoto slova, pokud to jen bylo možné. Britští poslanci navštívili celkem 24 volební místnosti, které si sami vybrali.

Několik volebních zajímavostí: Účast na volbách se poskytovala i lidem, kterým se ne všude volební právo přiznává. V červnu mohli volit i vězňové a brali svou účast velmi vážně. Členové volebních komisí nechtěli porušit volební tajemství, ale přiznali, že komunisté dostali mezi vězni přamálo hlasů. Mnoho občanů se vydalo na cesty v den voleb, aniž si před tím vyzvedli — anebo doma zapomněli — voličské průkazy. Ti hlasovat nemohli. Jen v Praze na Hlavním nádraží takhle přišlo nazmar padesát hlasů. Volební průkazy neměli mnozí lázeňští hosté, ale těm komise po zapsání do zvláštních seznamů volbu umožnily. Rovněž tak se postupovalo v případech chovanců na psychiatrických léčebnách nebo v nemocnicích.

ČTK přinesla zprávu o jediném voliči, který nechtěl jít volit za plentu. Když mu komise nedovolila volit veřejně, uraženě odešel.

Zcela mimořádným úkazem byli čs. občané, žijící v blízkém zahraničí, kteří přijížděli volit do obcí v blízkosti hraničních přechodů. Potkávali se ve volebních místnostech s čs. občany, kteří zase odjížděli za hranice. Mimořádné uznání v kategorii zahraničních voličů by měl dostat čs. občan, který přijel hlasovat do Chebu ze západoněmeckého města, vzdáleného 350 kilometrů. Přijel hlasovat na kole. Sorva vhodil kandidátky do urny, vzal kolo, obrátil je a šlapal 350 km zpátky, aby byl včas doma do práce.

V červnových volbách se dobře uplatnila televize. Západoněmecká firma infas ve spolupráci s Institutem pro výzkum veřejného mínění za půl hodiny po uzavření volebních místností přinášela první předběžné odhady, jež postupem času upřesňovala. I tohle byla svého druhu premiéra, napínavé, dramatické divadlo, sice jen s čísly a bez herců, ale sledované miliony v celé republice. (red)

České slovo

NOVINY ČESKOSLOVENSKÉHO EXILU

Vychází měsíčně. Vydává, za redakci a inzerci odpovídá dr. A. Benešová, tel.: 6377096 (jen dopoledne). Řídí šéfredaktor Meloun.

Veškerou korespondenci posílejte na: České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Jegliche Korrespondenz bitte an: České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Zeitschrift der tschechoslowakischen Exulanten. Inhaber 100%, Verleger und verantwortlich für die Redaktion u. Anzeigen: Dr. A. Benes, Juristin, H. Hilpertstr. 2, 8000 München 83.

Druck: G. Fimberger, Clemensstr. 27, 8000 München 40

Roční předplatné: normální poštou 25 DM, letecky 14-18 \$ (podle země), cena jednotlivých výstisků 2, 50 DM nebo 1, 20 \$.

Bankovní konto: Commerzbank, Bulowstr. 7, 8000 München 80, č. konta 3710373. Při bankovních převodech z ciziny musíme hradit bank. výlohy v částce 5 DM. Zvyšte tedy, prosím, zaslanou platbu o 5 DM.

Poštovní konto: České Slovo, Dr. A. Benes, Nr. 431 04-806, Postcheckamt München.

Předplatné lze uhradit šekem, „Money Orderem“ nebo též v dopise příslušnému zástupci.

Zástupci Českého Slova

a roční předplatné v jednotlivých zemích:

AUSTRÁLIE: lodi 20 \$A, letecky 30 \$A
František Nový, Mount Compass, S. Australia 5210
DÁNSKO: 90 DKr.

FRANCIE: 75 Fr.
Alois Čížek, 37 Av. J. Segretin, F-93220 Gagny, tel.: /1/ 43882466

JIŽNÍ AFRIKA: lodi 25 Rnd., letecky 33 Rnd.
Jiří Nechytíl, 9 Bushhau Rd., West Turfontein
Johannesburg, South Africa

KANADA: lodi 14 \$ Can., letecky 17 \$ Can.
P. a L. Stanislav, 1723-58 St. N.E., Calgary, Alta.
T1Y 1M8

NORSKO: 90 NKr

RAKOUSKO: 155 ŠSch.
K. Pecháček, Schiessgraben 5, 2500 Baden-Leesdorf
Sparkasse Baden, Kt.Nr. 0001-112 853

ŠVÉDSKO: 90 SKr.
Radomír Talpa, Box 412, S-20124 Malmo

ŠVÝCARSKO: 24 ŠFr.
Ilja Pittner, Wallruthstr. 88, CH-8404 Winterthur
USA: lodi 12 \$, letecky 16 \$
L. Drobilková, 555 Mt. Prospect Ave., Apt. 2D,
Newark, NJ 07104

VELKÁ BRITÁNIE (IRSKO): 8,00 UK liber

Prohlášení Čs. obce sokolské

O svatodušních svátcích se ve dnech 2.-4. června konal v tyrolském Oetz, místu tragického skonu dr. Miroslava Tyrše, sedmnáctý sraz zahraničního sokolstva. Letos poprvé se mohli tohoto setkání zúčastnit oficiální zástupci Československé obce sokolské: starosta doc. dr. Bořivoj Petrák, náčelnice Jana Čížková, sestra Ewaldová a bratr Mrzena. Při této příležitosti zdůraznili důležitost nadcházejících voleb pro budoucnost Československa.

V prohlášení podporují výzvu prezidenta Havla a Občanského fóra, aby českoslovenští občané považovali za svou morální povinnost účastnit se voleb a dali své hlasy tomu politickému hnutí nebo politické organizaci, která nejen slovy, ale v prvé řadě svým programem a svými konkrétními činy dávají předpoklad, že splní požadavky pluralitní demokracie, budou pracovat pro rozvoj individuality a zajištění občanských jistot a že budou prosazovat péči o duševní a tělesný rozvoj.

Prohlášení za Čs. obec sokolskou podepsali dr. Bořivoj Petrák, starosta a Jana Čížková, náčelnice.

Pomoc cizích automobilek

Místopředseda federální vlády Valtr Komárek za návštěvy koncernu Škoda v Mladé Boleslavi 30. května zdůraznil, že je nevyhnutelně nezbytné rozvíjet automobilový průmysl. Abychom nasýtili domácí trh, měli bychom vyrábět 500 000 aut ročně. Nyní se za rok prodává asi 130 000 vozidel. Aby mohlo výrobu rozšířit a zmodernizovat, vedení podniku Škoda — Mladá Boleslav vyjednávala s některými světovými automobilkami o případné spolupráci.

V Bratislavě téhož dne na tiskové konferenci federální ministr hutnictví a strojírenství Slavomír Stračák oznámil, že do poloviny června mají automobilky Volkswagen, General Motors, Ford a Renault předložit závazné nabídky na spolupráci. Po posouzení návrhu zadá ještě tato vláda přípravný projekt některé této firmě. Už na podzim by se začal plán uskutečňovat.

Matka Tereza v Praze

Do Prahy opět přiletěla Matka Tereza, aby navázala na předchozí jednání s prezidentem Václavem Havlem a převzala dekret a klíč od bývalé armádní vily v Praze 6, kde žijí lidé nebo pro zdravotně postižené děti.

Azyl Kurdům

V hotelu Pomezí v Cínovci a na chatě Bendlovka v Moldavě v okrese Teplice se přes sedm týdnů zdržují skupinky kurdských uprchlíků, které se chtějí z Československa přes Východní Německo dostat do Spolkové republiky Německo. Čs. federální ministerstvo vnitra a zahraničních věcí chtějí kurdské uprchlíky, kteří jsou tureckými státními občany, vrátit do Turecka. Proti tomu se ozval Čs. helsinský výbor, Čs. přípravný výbor helsinského občanského shromáždění, Nezávislé mírové sdružení, Rada čs. komory studentského parlamentu a Stavovská unie studentů. Zastávají se Kurdů, uvádějí, že jsou v Turecku krutě pronásledováni a podrobováni násilně asimilaci. Deportace do Turecka by pro ně znamenala návrat do žalářů a i na popraviště. Z toho důvodu žádají, aby čs. úřady zastavily jednání o násilném vrácení Kurdů do Turecka, aby ministerstvo vnitra udělilo azyl těm kurdským uprchlíkům, jejichž odchod z Turecka byl motivován politickými důvody.

Práci hledají

Náměstek federálního ministra práce Milan Horák v rozhovoru s dopisovatelem britského deníku Financial Times řekl, že ministerstvo musí hledat práci pro 8500 bývalých „tajných“, pro 17 500 bývalých zaměstnanců komunistického aparátu, 20 000 vězňů, propuštěných po amnestii. K těm brzy přibude 40 000 bývalých důstojníků armády. Někteří lidé se přeskolují, někteří si již našli práci. Mnohé by mohl vstřebat soukromý sektor, ale jsou problémy v případě StB. Není přáním ministerstva, aby si bývalí estébáci založili soukromé firmy s působivými názvy a pod tímto pláštěm vyvíjeli činnost, která by mohla destabilizovat vládu. Nepřátelům demokracie nelze dovolit, aby svou ekonomickou sílu využívali proti státu.

Miroslav Štěpán dál ve vazbě

Bývalý vedoucí tajemník KSČ v Praze, Miroslav Štěpán, je obžalován pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele a pro návod k trestnému činu zneužívání pravomoci veřejného činitele. Za tuto trestnou činnost stanoví zákon trest odnětí svobody od 3 do 10 let. Česká generální prokuratura rozhodla, aby Štěpán zůstal dál ve vazbě.

Bez ostnatého drátu

Velitelství ochrany bavorských hranic v Mnichově oznámilo 30. května, že na hranicích mezi Českou a Slovenskou federativní republikou a Spolkovou republikou Německo už není ostnatý drát, že po celé délce hranic byly ostnaté zátarasy odstraněny. Jejich účinnost nespočívala ve vysoké technické úrovni, ale spíš v ustavičném hlídování. Prostor neustále střežilo asi 4 a půl tisíce vojáků.

Masarykovo demokratické hnutí

V Praze se 24. května konala ustavující schůze nové společenské organizace, která pod názvem Masarykovo demokratické hnutí si vzala za cíl ochranu základních lidských práv v duchu humanismu a demokracie, jak je chápal T. G. Masaryk. Masarykovo demokratické hnutí bude usilovat o to, aby se humanitní a demokratické ideály prvního prezidenta staly podkladem a součástí politiky státu a života každého z nás. Předsedou hnutí se stal dr. Emil Ludvík. Čestnými členy jsou Václav Havel, Alexander Dubček, Radim Palouš, Rafael Kubelík, Vlasta Chramostová a Josef Švejcár.

Společnost Edvarda Beneše

Na ustavujícím shromáždění, které se sešlo v Praze 23. května, byla za početné účasti založena Společnost dr. Edvarda Beneše. Zúčastnil se jí také předseda České národní rady, Jaroslav Šafařík. O osobnosti Edvarda Beneše, významné postavě našich moderních dějin, který jako hlava státu byl klíčovou postavou historických událostí 1938-48, promluvil předseda čs. strany socialistické dr. Jiří Vyvžil a ústřední tajemník čs. sociálně demokratické strany Jiří Paroubek.

Nedostatky a nedostatek

Můj letošní (předvolební) květen byl rušný, ačkoliv jsem byl od Prahy a Bratislavy vzdálen tisíce kilometrů — na druhé straně Atlantiku. Měl jsem však možnost oslavit 45. výročí osvobození Československa v kruhu starých obojářů a nových čs. diplomatů; měl jsem pozoruhodný rozhovor s mladým poslancem Štátním (soc. dem. z Třebíče) o tom, jaké problémy měla a stále má „Sametová revoluce“ v malých městech a na venkově; měl jsem pohovor s Alexandrem Dubčekem; a největším zážitkem bylo otevření výstavy tvořivosti českých a slovenských dětí v duchu „Sametové revoluce“ na washingtonském Kapitolu pod záštitou komise amerických poslanců pro lidská práva a zásluhou iniciativy a pracovitosti „vyslankyně čs. umění v USA“ Médy Mládkové.

V květnu r. 1968 jsem dělal průvodce po Washingtonu spisovateli Václavu Havlovi, s nímž jsem tehdy bohužel sdílel optimismus ve věci Pražského jara. Letos v květnu jsem měl možnost vyměnit si několik slov s Alexandrem Dubčekem. Ten na poznámku mého přítele, že nový název republiky zní jako název francouzské železnice, a na mou humornou poznámku, že se zapomnělo na nás Moravany a že kompromisem by mohla být „Velká Morava“, důrazně a vážně argumentoval: „Nedovedete si ani představit tvrdohlavost obou stran, když se jednalo o názvu republiky. Zdůrazňuji — obou

stran. Název však není to hlavní. Důležitější je jednota státu a pro tu musíme všichni pracovat, Slovinci i Češi. Náš největší problém nyní je ekonomika, zavedení tržního hospodářství...“ Nepsal jsem si jeho přesné výroky, ale tak nějak

informací v ČSFR

to řekl. A byl jsem potěšen jeho vášnivým důrazem na jednotu, na tržní ekonomiku a demokracii.

K tomu snad ještě citát z článku univ. profesora Owena V. Johnsona z Indiány, předsedy tamního Sdružení pro slovenská studia. Prof. Johnson tvrdí, že Československo nelze přestavět na pouhých symbolech, poukazuje na půl milionu Maďarů na Slovensku a dodává: „Nový název ČSFR, jehož máte při vyslovení plná ústa, nemá žádný smysl, stejně jako by se název Velké Británie měl změnit na 'Království Angličanů, Walesanů, Skotů a nějakých Irčanů'.“ Ale budoucnost patří mládeži a ta si snad poradí s těmi státními symboly. Alespoň mne v tom ujistily vystavované kresby a malby českých a slovenských školních dětí ve věku 6 až 12 let. Bylo na nich vidět nejen první náznaky talentu budoucích umělců, ale i perspektivu

Kancelář Svobodné Evropy v Praze

„Dnes a dokonce v tuto hodinu je to přesně šest měsíců, co jsem byl vypovězen z Československa.“ vzpomněl P. Pecháček. „Přesně před půl rokem jsem byl po několika dnech přímých reportáží z demonstrací na Václavském náměstí v Rozvadově a zatím co na hraničním přechodu pracovali, měl jsem možnost zaslechnout v radiu zprávu, kterou oni zaslechnout nemohli. Když mi zabavili všechny dokumenty, kapitán chtěl ukázat lidskou tvář a žoviálně se zeptal — A co nového v Praze? Když jsem mu řekl, že právě odstupuji Jakeš a celé předsednictvo, tak se vyděsil. Nicméně, co se za toho půl roku všechno událo! Na Hradě je jako prezident Havel, kterého nám závidí celý svět... my otvíráme v Praze svou kancelář. Československo se opět dostalo zpátky na politickou mapu světa... Těch šest měsíců změnilo taky náš život ve Svobodné Evropě, už nebudeme nahrazovat vysílání československého rozhlasu, budeme alternativní rozhlasovou stanicí, snad i konkurencí... Pan prezident mi v lednu řekl, že dnes by mělo být cílem Svobodné Evropy dostat Československo zpátky do Evropy. Chtěl bych mu dnes odpovědět, že se o to budeme ze všech sil snažit.“

Kromě četných oficiálních čs. hostů bylo na slavnosti ve Valdštejnském paláci i mnoho lidí, kteří v minulých desetiletích se Svobodnou Evropou nebojácně spolupracovali, dodávali informace, psali články, radili, pomáhali jak mohli, s nímž se někteří redaktori z Mnichova setkali v Praze poprvé a upřímně jim mohli za dlouhou, dobrou a účinnou práci konečně poděkovat.

Lustrace

V politickém slovníku těchho času se vynořuje v souvislosti s volbami slovo lustrace. Znamená prověření poslaneckého kandidáta, zda nespolečně pracoval s bývalou Státní bezpečností. Spolupracovníci StB byli zanášeni do registru, ale evidenční systém je komplikovaný, na základě čísel. Někdy je podle čísel nutno zjistit v dalších materiálech, zda dotyčný s StB skutečně spolupracoval. V některých případech to přesně zjistit nelze, protože po ukončení spolupráce se karty ničily. Koncem loňského roku bylo zničeno přes 50 procent materiálů aktivně zapojených osob.

Propouštění příslušníků StB

Federální ministerstvo vnitra oznámilo, že do 30. května bylo propuštěno do civilu 775 příslušníků bývalé StB. O propuštění rozhodly prověřkové a občanské komise.

A. Kapek spáchal sebevraždu

Bývalý člen předsednictva ÚV KSČ a vedoucí tajemník strany v Praze, Antonín Kapek, se 23. května oběsil na rekreační chalupě své dcery v obci Svinné u Rokycan. Kapek se o sebevraždu se pokusil již jednou — v lednu. Kapek se výrazně politicky angažoval v době po sovětské okupaci. Když zkrachoval stalinistický režim, který pomáhal prosazovat, selhaly mu nervy.

ABY BYLO JASNO

budoucích poctivých občanů a politiků. Snad někdo z toho jednoho dne udělá knihu fotografií, která nám bude připomínat, jak české a slovenské školní děti sledovaly a chápaly návrat své vlasti k demokracii a k slušnějšímu životu.

KŘESOMYSL

suché, ale objektivní zpravodajství od komentářů a reportáží. Čs. žurnalistika s tím měla do jisté míry potíže už od roku 1918. Není to tedy nic nového. K tomu je třeba uvést, že malé Československo, případně jeho angažování občanů, potřebují také víc zahraničně-politického zpravodajství a odborných úvah o mezinárodních politických, ekonomických, ekologických a jiných otázkách. Nelze se spolehat jen na informace tiskových agentur a zahraničního rozhlasu.

Se zájmem jsem četl články o běžných problémech a konkrétních situacích, případně o tom, jak i noví, údajně v minulosti v brutalitě a totalitě neangažovaní stranici KSČ stále mluví a myslí v pojmech Gottwaldů, Novotných a Jakešů. „Rudé právo“ zřejmě stále propaguje marx-leninský systém „rudého“ práva, což potvrzuje i jeho nezměněný název a KSČ zůstává podle jména i programu komunistická. Soudruh Adamec tvrdí, že obrození komunisté „navazují na myšlenky čs. cesty po roce 1945“ (Národní fronta, StB, předvolební komunistické provokace ještě před únorem 48???) i Pražského jara 1968“; stačil by jim tedy Akční program se zákazem nepovolených politických stran. A tajemník KSČ Vasil Mohorita se asi ještě neomluvil chartistům včetně V. Havla za to, co jim ve spolupráci s SNB a StB provedl r. 1978 na železničářském plesu. Vasil Mohorita je snad synem vlivného člena KSČ stejného jména, pracovníka OBZ na ministerstvu obrany, které po r. 1945 vedlo v evidenci nekomunistické důstojníky, aby je po „Vítězném únoru“ poslalo na popraviště. Nemíním tvrdit, že se Mohorita junior má zpovídat za hříchy svého otce. Ale snad by jako nynější vlivný funkcionář KSČ mohl pomoci zaplnit bílá místa v čs. historii, týkající se zasloužilých důstojníků čs. armády, které šéf Mohority staršího, gen. Reicin, posílal na popraviště, než jen tam jeho soudruzi poslali také.

Ostatně, jak jsem se dočetl v „Lidových novinách“, redakce „Rudého práva“, která klidně zaměstnává redaktory, kteří ještě loni označovali Chartu 77 za „chátru“ a prezidenta Havla za agenta imperialismu, prý v únoru začalo „zaplňovat bílá místa naší historie“. „LN“ bohužel uvádí jen případ studentů Milý Choce a Slavoje Šádka, kteří byli posláni už r. 1948 na popraviště pro údajnou vraždu majora Augustina Schramma, sudetoněmeckého komunisty, který prošel za války v Rusku různými odbornými školami pro sovětské agenty. Jméno majora Schramma nesla ještě donedávna jedna pražská ulice, ačkoliv Pražané, kteří tam bydlí, asi ani nevěděli, o koho jde. Nyní, jak oznámil pražský primátor Kofán, bylo jméno tohoto agenta NKVD z Prahy odstraněno: Praha nyní má „Ulici České družiny“ (na Rusi). Po skončení války měl major Schramm „na starosti“ v ústředí KSČ „Záležitosti partyzánů“. Ve skutečnosti měl však jiné úkoly, ke kterým byl vycvičen ve zvláštních sovětských školách, včetně NKVD. Byla to zřejmě zejména likvidace politiků a politických stran, které stály v cestě gottwaldovské „čs. cestě“ k stalinismu.

V pounorovém exilu v západním Německu převládalo tehdy přesvědčení, že Schramm měl prsty ve smrti Jana Masaryka a že měl nějaký podíl na „zmizení“ delikátních sovětských dokumentů, týkajících se čs. partyzánského hnutí. V aféře hrála roli také podivná postava partyzána Josefa Vávry-Stařika, který jako partyzán a agent StB měl nějaký spor se Schrammem — snad ve věci těchto dokumentů. Celá aféra se nikdy nevyjasnila. Lidé, kteří mluvili s Chocem před jeho popravou, tvrdili, že Choc Schramma nezastřelil. „Rudé právo“

Dokončení na str. 4

zřejmě podle hesla „Vstanou noví Fučíkové“ vyrábí „slušné hrdiny KSČ“, a jestli se nemýlím, jeho článek je založen na seriálu Oty Holuba, uveřejňovaného r. 1983 v pražské „Tribuně“ přesně v duchu směrnic NKVD a StB. Šéfredaktor „Tribuny“ se tehdy jmenoval Jaroslav Kojzar. Čtenáři, kteří mají o případ

ABY BYLO JASNO

zájem, by si měli přečíst knihu C. Sterlingové „Případ Masaryk“ nebo knihu Karla Kaplana a Viléma Hejla „Zpráva o organizovaném násilí“ z r. 1986, vydanou v Torontu. Obě knihy by měly být vydány nyní v republice. Je totiž řada bílých míst v naší poválečné historii, která by měla být vyplněna — a dokumenty a svědkové jsou v republice. Bílá místa, která se týkají především našeho exilu, by měli vyplnit také „zasloužilí příslušníci“: Pavel Minařík (do nedávna ještě šéfredaktor „Signálu“), Tomáš Řezáč, Josef Hodic aj.

Také by zajímalo veřejnost, kdyby nekomunistický tisk začal uveřejňovat informace o tom, kde nyní pracují bývalí důstojníci a agenti StB a jiných podobných složek, které prý měly na 200 tisíc placených a jiných fízlů a kde zmizelo celé to podlouбі Stehlíků, Skřivanů a jiných Ptáků z StB. Pak by měla být do důsledku dovedena „druhá vlna znárodnění“, jak piší „LN“, tentokrát očividného i neznámého majetku KSČ. KSČ by se měla sama rozpustit a omluvit se národu za všechny nelidské hrůzy a škody, za které budou trpět i příští generace.

Člověk nevěří ani vlastním očím, když čte rozhovor Anny Tučkové, která spolu s Aloisem Svobodou sepsala před 40 lety pamflet „Jak to bylo v únoru“. Soudružka Tučková vzpomíná, jak s ní prý, komunistickou reportérkou, nechťeli mluvit za únorových událostí v r. 1948 nekomunističtí politkové. A neuvěřeně se pceňuje, když dodává: „Podcenili možnosti tisku!“ Lépe by bylo, kdyby řekla: „Podcenili totalitní plány a metody soudruhů, počínaje Stalinem a Gottwaldem konče!“ Jak o tom svědčí stovky koncentračních táborů, statisíce politických vězňů a tisíce popravených a jinak zavražděných občanů včetně řady komunistů.

O tom rudém tisku se měla Tučková raději poradit s pracovníky ČTK, kteří ve svém volném čase sepsali a vydali „Kroniku sametové revoluce“, v níž tu a tam svědčí o tom, jak jejich šéfové ještě 17. listopadu 1989 potlačili každý jejich pokus referovat pravdivě o novém vývoji.

Dále jsem se dočetl o tom, že noví představitelé zejména v českých zemích otevřeně zdůrazňují známou skutečnost: celá země je chaotickou, nepořádnou, špinavou dílnou; 55 až 60 procent zemědělské půdy je chemicky a biologicky narušeno; v severní třetině země lesy mizí a zmizí; životní úroveň je vyšší než například v Polsku a SSSR, ale „žili jsme nad poměry na dluh (několika set miliard korun)“.

P. S. Green píše z Prahy, že Rudoarmějci v počtu 73.000 sice postupně opouštějí 132 základny v Československu, že však po sobě zanechávají spoušť, někde i skutečnou poušť: jsou to hory smrdutých odpadků, zakopané miny, rozbité tanky a budovy, velké poloprázdné cisterny zakopané v zemi, tuny nafty a oleje v zemi a pod zemí, které „stateční Rudoarmějci“ vypustili ze svých tanků a cisteren přímo do zemědělské půdy a jinam. Nové vedení státu bude muset vydat v nejbližších letech na 125 milionů dolarů v tvrdé měně, aby se aspoň částečně, ale odborně vyčistily zaneřádné základny sovětských soudruhů. Byli v nich sice jen 20 let, ale vyčištění může trvat 50 let.

Snad by na tu „čistku“ mohli přispět penzionovaní soudruzi ze svých mnohatisícových majetků. Čs. vláda prý již požádala americkou firmu Martech z Aljašky o pomoc. Tato firma pomáhala čistit od nafty pobřeží severského zálivu, když tam najela na mělčinu cisternová loď „Exxon Valdez“.

A v podobném duchu můžete číst jiné články v českých a slovenských novinách. Čtete příliš často rozhovory s osobnostmi obrodného procesu z r. 1968, jako by komunistický teror začal teprve po invazi; poměrně méně místa se věnuje hrdinům a tisícům obětí z let 1948-68. Snad po volbách bude na to víc času a místa. Je důležité, aby se brzy objasnily a osvětlily všechny hrozné kapitoly komunistické totality, aby se historie z let 1945-1990 zpracovala podrobně a objektivně, aby celý národ znal podrobnosti různých těch zvrstev a jména těch, kdo je nařizovali, schvalovali a prováděli. Nejde o pomstu. Jde o to, aby se to už nikdy nemohlo opakovat. Jde o to, aby podobně jako oběti nacismu r. 1945 prohlašovaly „Už nikdy více!“ mohl nyní celý národ už s konečnou platností prohlásit „Nedopustíme, aby se to opakovalo. Už skutečně nikdy více!“

Jak napsal V. Jiránek v jednom čísle „Lidových novin“: Čeká nás mravenčí práce, ale je dost mravenců.“

PŘÍPAD BARTONČÍK

Čs. veřejnost užasla nad zprávou, kterou takřka v předvečer voleb, dne 6. června večer, přinesla Čs. televize a rozhlas a následujícího dne uveřejnily všechny noviny. Zprávu rozšířila Čs. tisková kancelář, která ji dostala ve formě prohlášení od Jana Rumla, náměstka federálního ministra vnitra. Jan Ruml je pověřen řízením Úřadu federálního ministerstva vnitra pro ochranu ústavy a demokracie. V prohlášení se uvádí:

„Po dobu svého působení ve funkci náměstka federálního ministra vnitra jsem v těchto dnech přišel do styku se závažnými informacemi, které jednoznačně svědčí o tom, že dr. Josef Bartončík v žádném případě nemůže působit jako poslanec Federálního shromáždění České a Slovenské federativní republiky. S těmito informacemi jsem se nesetkal jen já. V důsledku této skutečnosti přislíbil včera dr. Bartončík, že ještě tentýž den odejde z politického života a stáhne svou kandidaturu ve volbách. Místo toho byla vydána zpráva, že akutně onemocněl a jeho zdravotní stav je dobrý.“

Vzhledem k tomu, že nesplnil svůj slib, cítím morální povinnost prohlásit, že dr. Bartončíka považuji za bezcharakterního člověka, který se snaží skryt svou minulost a do posledních hodin využít politické situace ve svůj prospěch. Domnívám se, že takoví lidé nemají právo zneužívat důvěru veřejnosti a její úsilí dovést naši společnost k demokracii. Jsem vázán služebním tajemstvím, ale důkazy, které o činnosti dr. Bartončíka mám, jsem ochoten kdykoliv předložit příslušným státním orgánům. Doufám, že se tímto vyhlášením předejde politickému skandálu, o který jistě nikdo z nás nemá zájem.

Podepsán Jan Ruml, náměstek federálního ministra vnitra, pověřený řízením Úřadu pro ochranu ústavy a demokracie.“

Na prohlášení náměstka Rumla reagoval dr. Jiří Černý, generální tajemník Čs. strany lidové, vlastním prohlášením, v němž uvedl, že podává na náměstka Rumla trestní oznámení pro porušení volebního zákona, že očekává předložení nezvratných důkazů a upozorňuje, že v provedené lustraci poslanců nebyla osoba dr. Bartončíka uvedena. Dodal ještě, že Bartončík měl odejít z politického života na základě výsledku bývalého příslušníka StB.

Dr. Josef Bartončík, místopředseda Federálního shromáždění, předseda Sněmovny lidu, byl v úterý večer přijat na koronární jednotku fakultní nemocnice II v Praze II s podezřením na srdeční chorobu. Objektivní vyšetření toto podezření potvrdilo. Zdravotní stav chorého se stabilizoval.

Dr. Bartončík poslal předsedovi Federálního shromáždění A. Dubčekovi dopis se žádostí, aby mu byla poskytnuta nevyhnutelná ochrana, protože proti němu dochází k útokům jak ze strany sdělovacích prostředků, tak ze strany náměstka ministra vnitra Rumla.

Více světla do případu vnesla tisková konference, která se konala na Pražském hradě dne 9. června ve 14 hodin, hned poté, co se skončily volby. Zprávu o Bartončíkově případu podali Jiří Křižan, poradce prezidenta republiky pro bezpečnostní a branné záležitosti, Jan Ruml, náměstek ministra federálního ministerstva vnitra, pověřený řízením Úřadu pro ochranu ústavy a demokracie a dr. Pavel Rychetský, generální prokurátor České republiky.

Úvodem bylo oznámeno, že přesně před hodinou doručila sekretářka dr. Bartončíka dopis, v němž Bartončík uvedl, že je v nemocnici na koronárním oddělení, kde se dočetl, že bude vydáno prohlášení o jeho rozhovoru s prezidentem. Trvá na tom, napsal Bartončík, aby závěry jednání na Hradě byly věrohodně tlumočeny, a to tak, že 1) odmítá denunciaci jakéhosi pana Machatého v celém rozsahu, 2) protože není možné tvrzení v současné době vyvrátit, vyřeší do večera otázku veřejných funkcí, ostatně není únosné, aby zastával dvě vysoké funkce veřejné a stranické. Nechce ohrožovat demokracii, kterou pomáhal budovat. O odchodu z veřejného

života ještě nebyla řeč, 3) po volbách bude žádat vyšetření záležitosti, jde o provokace, 4) s panem prezidentem se dohodli, že o obsahu jednání bude vydána zpráva v tom směru, že jednali o situaci v republice po volbách. V poslední větě dopisu Bartončík žádal, aby jeho prohlášení bylo zveřejněno spolu s prohlášením poradce Křižana.

Jiří Křižan informoval o rozhovoru, který se udál v úterý 5. června odpoledne. Dr. Bartončík se při rozhovoru s prezidentem a poradcem Křižanem dověděl, že existují nezvratné důkazy o jeho spolupráci se státní bezpečností. Byl 17 let placeným agentem StB. Bylo mu řečeno, že buď ihned veřejně vystoupí a obvinění absolutně vyvrátí, nebo okamžitě odstoupí z politického života a vzdá se kandidatury ve volbách. Bartončík si vybral druhou možnost a jednoznačně nejméně dvakrát slíbil, že se do večera vzdá volební kandidatury.

Asi za tři hodiny na to dostal Křižan ze sekretariátu Čs. strany lidové zprávu, že dr. Bartončík náhle onemocněl a leží na resuscitačním oddělení 3. pražské kliniky. Volební kandidatury se nevzdal, čímž porušil daný slib. Proto se ani pan prezident, ani Křižan necítí vázání slibem, který mu dali, že o obsahu vzájemného hovoru nebudou mluvit.

Že náměstek federálního ministra vnitra Jan Ruml záležitost zveřejnil, pokládá Křižan za správné, chtěl uchránit volby od špíny a znevážení. Nechtěl volby ovlivnit. Jediným viníkem a člověkem, hodným odsouzením v této aféře, je dr. Bartončík. Jeho mandát v novém federálním shromáždění považuje Křižan za nepřijatelný.

Náměstek federálního ministra vnitra, Jan Ruml, ve svém prohlášení konstatoval: V pondělí 4. června dostal z brněnského registru svaků údaje, svědčící o tom, že Bartončíka vedla StB 17 let, od roku 1971 do roku 1988, jako svého tajného spolupracovníka. O této skutečnosti Jan Ruml neprodleně informoval svého nadřízeného, federálního ministra vnitra dr. Richarda Sachera a prezidenta republiky. V úterý 5. června byl generální prokuraturou vyslechnut bývalý příslušník StB, který vypověděl, že byl pět let fidičím orgánem dr. Bartončíka, že mu dával úkoly v Jihomoravském kraji mezi členy lidové strany. O této vypovědi generální prokurátor ihned uvědomil prezidenta republiky, který se v úterý odpoledne za přítomnosti svého poradce Jiřího Křižana s dr. Bartončíkem setkal. Bartončík slíbil, že týž večer odejde z politického života, vzdá se kandidatury a zdrží se dalších veřejných projevů. Slib nedodržel a proto byl Jan Ruml ve středu v poledne prezidentem pověřen, aby upozornil dr. Sachera jako člena předsednictva Čs. strany lidové, že dr. Bartončík takový slib prezidentovi dal a že prezident na splnění trvá.

Náměstek Ruml tyto skutečnosti dr. Sacherovi ve 12.45 oznámil a řekl mu, že existují důkazy o dlouholeté spolupráci Bartončíka s StB. Apeloval na ministra, aby Čs. strana lidová Bartončíka z kandidátky stáhla a aby to učinila rychle, kandidátky musí být do 14 hodin definitivní. Kolem 16 hodin z telefonického rozhovoru s dr. Sacherem se Jan Ruml dověděl, že dr. Sacher navštívil dr. Bartončíka v nemocnici a ten že se kandidatury nehodlá vzdát. „Představa, že by se dr. Bartončík mohl stát předsedou parlamentu a že by pak prezident republiky skládal svůj slib do rukou člověka, který 17 let klamal své spolupracovníky a donášel na ně, byla pro mě natolik nepřijatelná, že jsem vydal k celé věci prohlášení.“ Proč byla záležitost ventilována právě těsně před volbami? Protože se s důkazy seznámil až v té době.

Generální prokurátor České republiky dr. Pavel Rychetský vyličil vznik a průběh případu, který začal v pondělí večer, kdy se na dr. Rychetského obrátil tajemník branného a bezpečnostního výboru Federálního shromáždění se zprávou, že jeden bývalý příslušník StB naléhá, aby byl vyslechnut před příslušnými výbory parlamentu a podal svědectví o záležitosti dr.

Bartončíka. Poslanci Federálního shromáždění i tajemníci trvali na tom, aby byla výpověď učiněna na úředním místě, před prokuraturou. Výslech začal v úterý v 9.30 hodin a skončil asi ve 12.40. Po zhodnocení výsledku dospěl dr. Rychetský k rozhodnutí informovat ústavní činitele. Předseda Federálního shromáždění Dubček byl mimo Prahu, dr. Rychetský proto zašel za panem prezidentem. Upozornil ho, že je třeba prověřit pravdivost uváděných skutečností.

Druhý den v průběhu zasedání české vlády byl dr. Rychetský informován, že dr. Bartončík nedodržel slib, daný panu prezidentovi, a že se očekává vyjádření Čs. strany lidové. Z výpovědi bývalého příslušníka StB dr. Rychetský uvedl: Byl jsem v StB služebně zařazen ve 2. oddělení, do jehož náplně spadala kontrarozvědná ochrana obrozených stran Národní fronty. Mým úkolem bylo řízení uvedených stran. Teď údaje k činnosti pana Bartončíka jako agenta StB. V době spolupráce s StB užíval Bartončík krycí jméno Hájek, registrační číslo měl 15 301. Byl tajný, špičkový spolupracovník. Svazek pana Bartončíka jsem měl mnohokrát v ruce, obsahoval vlastnoručně psané zprávy, v nichž upozorňoval na nevhodnou nebo protispoločenskou činnost konkrétních osob, žádal sankce proti nim, například vyhozením z práce, sesazením z pracovních funkcí a podobně. Význam Bartončíka pro StB v posledních letech velmi stoupl, byl podfizen přímo náčelníku druhé správy Sboru národní bezpečnosti a jeho zprávy dostávali přímo Jakeš a Indra. Bartončík od roku 1987 navázal prostřednictvím osoby, kterou nechci jmenovat, osobní kontakt s tehdejším představitelem církevních skupin v Chartě 77, Václavem Bendou. O názorech, plánech a záměrech Václava Bendy a tím i Charty 77 podával Bartončík zprávy přímo plukovníkovi Vykypělovi.

Ačkoliv byl večer před tím dr. Rychetský zbaven předsedou České národní rady slibu mlčenlivosti, dál v protokolu bývalého příslušníka StB nechtěl víc uvádět, protože by nešlo o podstatné věci. Podstatné je, že informace byla prověřena na ministerstvu vnitra a podstatné je, že dr. Bartončík — jak vypověděl pan Křižan — uvedené skutečnosti nepopřel.

V průběhu tiskové konference, která následovala, bylo ještě řečeno, že svazek s materiálem o dr. Bartončíkovi byl v brněnském archivu ještě v lednu, ale teď už tam není. Pátrá se po tom, kam mohl zmizet a nevylučuje se možnost, že je uložený nebo ofotografovaný v archivu KGB v Moskvě. Ve výpovědích, které má prokuratura k dispozici, jsou uvedeny konkrétní případy členů lidové strany, kteří byli činnosti Bartončíka postiženi. Podklady celé záležitosti odevzdala generální prokuratura prezidentu republiky a odevzdá je i předsedovi Federálního shromáždění. Čs. straně lidové je může odevzdat předseda Federálního shromáždění, protože jde o věc politickou, nikoli právní.

Tentýž den později na tiskové konferenci Čs. strany lidové generální tajemník J. Černý prohlásil, že na předcházející konferenci na Hradě nebyly předloženy žádné důkazy, ale jen tvrzení. „Pokud se prokáže, že dr. Bartončík byl tajným spolupracovníkem StB a bude vyloučeno, že jde o podvrh, budu první, kdo straně doporučí, aby se toho člena zbavila,“ řekl ministr Sacher. „Jediný důkaz, předložený mi náměstkem Rumlem, je výpis z registračního protokolu, z něhož nevyplývá, že by dr. Bartončík dostával od StB úkoly, pobíral peníze apod. Na výstupu z počítače není uvedeno, že jde o dr. Bartončíka, ale je tam krycí jméno Hájek. Tajných spolupracovníků s takovou přezdívkou je jednadvacet, z toho pět v Brně,“ dodal R. Sacher. Předsednictvo Čs. strany lidové nemá k dispozici žádný průkazný materiál, který by je opravňoval k jakýmkoliv závěrům. Výpověď bývalého příslušníka StB nemůže být podkladem pro nějaké uzávěry. Předsednictvo trvá na předložení konkrétních důkazů a obrací se proto na předsedu Federálního shromáždění A. Dubčka.

Dokumenty o případu J. Bartončíka dostal předseda federálního shromáždění Dubček 11. června od prokurátora Rychetského. Předloží je mandátovému a imunitnímu výboru nově zvoleného Federálního shromáždění. Do té doby nikomu nepřísluší o záležitosti jednat nebo informovat. K žádosti pana Bartončíka o poskytnutí právní ochrany předseda Dubček prohlašuje, že tu mu v plném rozsahu poskytuje čs. právní řád. O Bartončíkově dopisu informoval předsedu federální vlády a generálního prokurátora.

Na 14. červen svolala Čs. strana lidová tiskovou konferenci a informovala novináře, že ústřední výbor strany se rozhodl v případě Josefa Bartončíka pozastavit jeho činnost jako předsedy strany. Bartončíkovu funkci převzal až do vyjasnění případu dr. Stanislav Hanák. Ovšem jen funkci ve straně. Bartončík byl zvolen do Federálního shromáždění, ale o jeho mandátu vedení lidové strany zatím nediskutovalo.

POJIŠTĚNÍ NÁVŠTĚV Z ČSSR

či jiné země. Jistě Vám přijde vhod možnost uzavřít výhodné pojištění na nemoc, úraz a úmrtí, event. převoz nemocného či zemřelého na náklady pojišťovny (i nad stáří 85 let). Pojištění od 0.22 šv.Fr na osobu a den!!

Informujte se u

AGENTUR PAZDERA

CH 01-932 32 22 • D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Provoz 24 hodin denně, dtto neděle a svátky

Před čtyřiceti roky popravena Milada Horáková

Před čtyřiceti roky, 27. června 1950, pobouřila světovou veřejnost zpráva, že komunistický soud v Praze odsoudil na smrt a dal popravit poslankyni čs. strany národně socialistické, dr. Miladu Horákovou.

V případě Milady Horákové byl utracen lidský život převážně hodnoty. Byla popravena žena a matka, která víc než na sebe a rodinu myslela na národ a republiku. Celý život zasvětila práci ve prospěch sociálně slabých lidí, sirotků a neduživých dětí. Staří lidé v ní měli sta-

JOŽKA PEJSKAR

tečnou bojovnici za vylepšení svého osudu. V parlamentu jako poslankyně patřila mezi nejstatečnější poslance, jako byli Ota Hora, Alois Čížek a František Klátil. Podílela se na interpe-lacích poslance O. Hory na ministra vnitra, kdy šlo o tak závažné věci, jako bylo již před Úno-rem vyzbrojování závodních milic, a v případě trýznění 70 Čechů v internačním táboře v Kolí-ně, kde bylo utraceno 22 lidských životů ne-slýchaným mučením. Komunisté nestačili úto-čit na její návrhy a podněty přednesené v parla-mentu; hrubě a urážlivě Horákovou napadali — Milada Horáková však byla pevná a ve svém od-hodlání docílit nápravu neustoupila. Byla pře-svědčena, že zastává spravedlivou věc a drtivě odrážela demagogii komunistů. Proto také neuhnula ani na komunistickém soudu, kde jí lokajové režimu připravili smrt. Na útočné, zlomyslné otázky neblaze pověstných prokurá-torů Urválka, Brožové a soudce Trudáka do-vedla jim povědět pravdu, co si o nich národ myslí. Ani slovem si neulehčila své nezávidní-hodné postavení a naopak, svůj poslední projev před soudem zakončila slovy:

„Podle nového pojetí zákonů jsme velezrádci a přece víme a cítíme a jsme přesvědčeni, že kdybychom měli znovu příležitost a svobodu konání, nejednali bychom jinak, než jak jsme či-nili po celý život, sloužili oněm vznešeným ide-álům svobody, demokracie a sociálního pokro-ku a lidství věrně, bytí i tato věrnost v novém po-jetí byla zločinem velezrady. Stojíme pevně, ne-otřesení, v očekávání nejtěžších rozsudků. V naší nejtěžší chvíli je nám posilou vědomí, že ve svém počinání jsme nebyli sami, že naším od-chodem úsilí nekončí. V zahraničí, ve svobod-ném světě jsou muži, kteří náš boj dobojují a prokážou, že byl dílem spravedlivým.“

Taková byla odpověď dr. Milady Horákové na hysterické projevy prokurátora Urválka, který na příkaz Klementa Gottwalda navrhl trest smrti. Byla to odpověď statečné ženy, kte-rá si byla vědoma toho, že na šibenici se její ži-vot neskončí, ale jako zbožná žena věřila, že začne další část jejího života, že z jejího utrpení vzejde záře, která bude svítit do svědomí příštích pokolení.

Už měsíc před soudním přelíčením zmobilizovala komunistická strana hysterickou kam-paně rozhlasem, veškerým tiskem a na shro-mážděních, aby získala co nejvíce podpisů občanů, vyžadujících nejvyšší trest, tedy trest smrti pro Horákovou. Na pracovištích v pod-nicích, v továrnách a v každém domě za horli-vého nátlaku soudružek-domovnic bylo ob-čanstvo nuceno vyslovit podpisem souhlas s vy-nesením trestu smrti pro Horákovou. Bylo má-lo lidí v národě, kteří unikli podpisu. Velká většina národa souhlasila. Tuto neblahou sku-tečnost je dnes na místě připomenout. A po-ložit si otázku, kolik bylo v národě opravdu sta-tečných, připravených v boji proti komunismu obětovat případně i životy?

Milada Horáková si byla vědoma toho, co jí čeká. Jinak by jistě nebyla napsala do po-sledního dopisu svým přátelům v zahraničí, v exilu, když na ni naléhali, aby už přijela, že se o ni bojí. Odepsala: Jak ráda už bych odjela. Je tu někdy velmi těžko žít. Mám však za to, že ještě mohu plnit úkol zde. Modlete se za mne, abych poznala věc, kdy už to dál nepůjde.“

Zřejmě, bohužel, ten vhodný čas odchodu do exilu nepoznala. Stálo ji to život. Po vynesení rozsudku neotřeseným hlasem, jak bylo možno slyšet z části cenzurovaného monstrprocesu, vyslaným pražským rádiem, prohlásila:

„Ráda podstoupím tento trest, tuto oběť, vím-li, že to národ posílí v odporu proti komu-nismu.“

Po loňském 17. listopadu, kdy se do naší vla-sti navrátila svoboda a demokracie, dostává se Miladě Horákové pocta; je proklášována za ná-rodní hrdinku, která se trvale zapsala do dějin českého národa, aby mu byla navržena svobo-da. Vznikají kluby dr. Milady Horákové, jsou pojmenovány po ní ulice a náměstí měst a při-pravuje se vydání pamětní poštovní známky u příležitosti 40. výročí její popravy.

Exekuce dr. Milady Horákové dodnes patří a bude patřit ještě po dlouhou a dlouhou dobu

mezi nejhanebnější zločiny, jichž se komunis-tická strana dopustila. Miladu Horákovou naci-s té pro vlasteneckou činnost zatklí a odsoudili k smrti, rozsudek však nevykonali. Ne tak Gott-wald, který ji dal popravit. Ale Milada Horáko-vá zůstane národu po řadu příštích generací vzorem neohrožené bojovnice za demokracii a lidská práva.

*

Demokratická veřejnost na hrdinku proti-fašistického a protikomunistického odboje, vzácnou a statečnou ženu, členku národně so-cialistické strany, dr. Miladu Horákovou, ne-zapomněla. U příležitosti tragického výročí její hrdinné smrti se v Praze třída Obránců míru stala třídou Milady Horákové. Čs. rozhlas vě-noval osudu dr. Horákové celý seriál pořadů, v nichž na tuto neobyčejnou ženu vzpomínal Fr. Pfeučil. Naproti tomu Čs. televize, dosud ne-připravila, bohužel, vůbec nic. Pohotovější byla ČTK, která v prvních červnových dnech vydala útluou knížku J. Radotinského pod názvem *Roz-sudek, který otřásl světem*. Jak autor v úvodu připomíná, knížka by nespátřila světlo světa nez nenahraditelné pomoci dr. J. Nestávala, F. Pfeučila a dr. V. Šolce. Bez velkých slov, ale s dokumentární věcností shrnuje ostudný proces, který berijovci spolu s komunistickými příslu-hovači zinscenovali podle připraveného scéná-

ře, který vyvrcholil 27. června 1950 v 5 hodin a 35 minut popravou vzorné vlastenky.

Už koncem února zavítala do Prahy paní Jana Kánská, dcera dr. Horákové, aby navštívila svou tetu paní Věru Tůmovou. Přijela po jede-nácti letech, naposledy byla v Praze r. 1979, kdy z Ameriky přivezla popel svého zesnulého otce do rodinného hrobu na malém hřbitově v Bělči. Jana Horáková byla ještě velmi mladá, když její rodinu postihla ona tragédie. Bylo jí šestnáct. Za to, že mohla vlastně dál žít, vděčí nejbližším kolem sebe, především sestře Milady Horáko-vé, své tetě Věře Tůmové; dcera novinářům řekla: „Mámina sestra bojovala o zachování jejího života do poslední chvíle a potom bojovala za mne.“

Jana se z Československa vystěhovala v r. 1968 a dnes žije se dvěma dětmi, gymnazisty a s manželem v Pittsburgu. Děti hovoří česky a chystají se na vysokou školu. Jana Kánská srdečně přivítala vznik Klubu dr. Milady Horá-kové a v novinovém rozhovoru uvedla: „Myslím si, a jsem proto šťastná, že všechnen ten vývoj v Československu je zcela v intencích představ mojí mámy. Tak by si to přála.“

Brzy mají vyjít v Lidovém nakladatelství do-pisy dr. Horákové, které posílala z vězení. Klub dr. M. Horákové vydá v Melantrichu pamětní tisk věnovaný této statečné ženě, bohužel, z technických důvodů až na podzim.

Vyznamenání, pocty

Papež Jan Pavel II. jmenoval rektora Karlovy univerzity Radima Palouše do papežské rady pro kulturu. V současné době má rada asi 20 členů. Působnost instituce je celosvětová. Jme-nování je velká čest pro pana rektora i pro Čes-koslovensko.

Vlasta Chramostová byla jmenována čestnou členkou činohry Národního divadla. Je první ženou-herečkou, které se této pocty dostalo. Ke jmenování jí blahopřál prezident Havel s chotí, ředitel Národního divadla Ivo Židek a přátelé.

Leonard Bernstein, americký skladatel a diri-gent, který se po 43 letech znovu účastnil Pražského jara, byl 30. května přijat na Praž-ském hradě prezidentem republiky Václavem Havlem.

Čestný doktorát prezidentu Havlovi

Prezident republiky Václav Havel byl 30. května na Karlově univerzitě promován čest-ným doktorem filozofie. Slavnostnímu obřadu byli přítomni profesori filozofické fakulty, která doktorát prezidentu Havlovi udělila, profesori ostatních fakult Karlovy univerzity a další reprezentanti ostatních univerzit a vysokých škol v Československu. Po složení akade-mického slibu Václav Havel v děkovném projevu vzpomněl na působení profesora Patoč-ky, na eseje a knihy, vydané v samizdatech, jejichž autoři — prezident jmenoval filozofy Radima Palouše, Ivana Dubského, Zdeňka Neubauera, Josefa Šafaříka, Martina Palouše, Jiřího Němce, Ladislava Hejráka, Petra Rezka — svým neohroženým postojem, ač za něj trpěli, udělali pro naše národy víc, než tušili. Stát, který zakládal filozof a který dnes začínáme znovu budovat, bude státem, který nebude stát na základech ideologických, ale na základech duchovních a mravních. „Jak dnes filozofové přecházejí z podzemí a z policejních cel rovnou do přednáškových síní a akade-mických funkcí této staroslavné univerzity, pak tím jen důstojně navazují na mravní tradici, která tuto univerzitu proslavila. Je pro mne velkou ctí a velkým závazkem, že se nadále mohu jako nositel jejího čestného doktorátu považovat za její součást,“ prohlásil prezident Havel závěrem.

Bolivarova cena prezidentu Havlovi

Mezinárodní cena Simona Bolivara, založená v roce 1978, udělovaná každé dva roky na návrh poroty osobnosti nebo organizaci, která přispě-la ke svobodě, důstojnosti nebo nezávislosti ná-rodů, byla letos přídělena prezidentu Václavu Havlovi. Je dotována částkou 25 000 dolarů. Pan prezident má cenu převzít v sídle UNES-CO v Paříži koncem července.

Dne 9. června byl prezident republiky poctěn dalším vyznamenáním. Univerzita ve švý-carském Sankt Gallen, specializovaná na hos-podářské a sociální vědy, udělila prezidentu Havlovi čestný doktorát. Stalo se to v rámci akademického dne, jehož se jako hosté zúčast-nili rektori a prorektori švýcarských univerzit i mnozí reprezentanti západoněmeckých vysokých učilišť.

Další úspěch Václava Havla

Na zámku v Dobříši odevzdali reprezentanti západoněmecké nadace F. Eberta v Bonnu Vá-c lavu Havlovi cenu za politickou knihu roku. Pocta platila Havlovi knize Dálkový výslech a ve zdůvodnění mezinárodní poroty se hodnotí jako naděje na víc lidskosti a humánních přístupů k politice vůbec. Zároveň jako součást ceny předseda Ebertovy nadace Holger Hörner odevzdal Václavu Havlovi vynikající satirickou grafiku Paula Webera, nazvanou Šachový vel-mistr.

Čestný Pražan Rudolf Firkušný

Staroměstskou radnici v Praze navštívil 31. května Rudolf Firkušný, světoznámý klavírní virtuos, který svým uměním přispěl k letošní-mu Pražskému jaru. Na radnici byl uvítán pražským primátorem Jaroslavem Kořánem, který se se vzácným hostem setkal, aby mu odevzdal diplom čestného občana hlavního mě-sta Prahy. V proslovu při odevzdávání diplomu pražský primátor řekl: Chtěli bychom aspoň symbolicky splatit část dluhů, jimiž je vám naše země povinována. Nejhorším zlem minulého režimu byl pokus zničit paměť. I na vás se mělo zapomenout. Ale ani vy jste nezapomněl a teď jste se s českou hudbou vrátil.“

Nové akademické tituly

České ministerstvo školství předložilo zákon o vysokých školách, který byl schválen. Podle něho mohou vysoké školy se souhlasem mini-stra přiznávat absolventům části studia po vy-konání předepsaných státních zkoušek a rigo-rózní zkoušky titul „bakalář“ (ve zkratce Bc s uvedením latinského názvu studia).

Vysokoškolské studium se ukončuje státními zkouškami, ale na lékařských a veterinárních fakultách vykonáním rigorózních zkoušek. Absolventům vysokoškolského studia se při-znávají tyto tituly:

- a) na vysokých školách univerzitních, bo-hosloveckých a uměleckých akademický titul „magistr“ (ve zkratce Mg.);
- b) na vysokých školách technických, ekono-mických a zemědělských akademický titul „inženýr“ (ve zkratce Ing.);
- c) ve studiu architektury akademický titul „inženýr architekt“ (Ing.arch.);
- d) v lékařském studiu akademický vědecký ti-tul „doktor všeobecného lékařství“ (MUDr.);
- e) ve veterinárním studiu „doktor veteri-nárního lékařství“ (MVDr.);

f) ve studiu výtvarného umění, restaurá-torství a architektonické tvorby titul „akade-mický malíř“, „akademický sochař“ nebo „aka-demický architekt“.

Po státních zkouškách mohou absolventi studovat v doktorantském studiu a po před-ložení dizertační práce a složení rigorózních zkoušek získávají absolventi vysokých škol technických, ekonomických a zemědělských ti-tul „doktor techniky“, „doktor ekonomiky“ a „doktor zemědělství“ (ve zkratce Dr. a ve spo-jení s titulem absolventa ve zkratce Ing.Dr. nebo Ing.arch.Dr.). Absolventi uměleckých vysokých škol získají titul „doktor umění“ (Art.Dr.), bohosloveckých „doktor teologie“ (ThDr.). Absolventi vysokých škol univer-zitních, tedy absolventi právnických fakult titul „doktor všeobecného práva“ (JUDr.), přírodo-vědeckých a matematicko-fyzikálních titul „doktor přírovy“ (RNDr.), filozofických fa-kult, fakult žurnalistiky a fakult tělesné vý-chovy a sportu „doktor filozofie“ (PhDr.), pe-dagogických fakult titul „doktor pedagogiky“ (PaeDr.) a farmaceutických titul „doktor far-macie“ (PharmDr.).

VII. SLET ČESKOSLOVENSKÉHO SOKOLA V ZAHRAŇICÍCH V PAŘÍŽI

PŘEDBĚŽNÝ PROGRAM SOKOLSKÉHO SETKÁNÍ PRAHA 1990

datum	čas	podnik
13. 7.	10 00	Prohlídka Národního divadla
	během dne	autobusové zájezdy podle přání
	18 00	sokolské setkání s dechovými hudbami ve Sportovní hale v Praze 7, setkání bude natáčeno Československou televizí. Vstupné asi 35 Kčs
14. 7.	10 00	navštěva hrobu T. G. Masaryka v Lanech
	Odpoledne	společná schůze předsednictv Ústředí čs. Sokolstva v zahraničí a ČOS
	15 00 a 19 00	představení v Laterna magica, 300 míst, vstupné asi 50 Kčs
15. 7.	8 00	zkouška na odpolední akademii
	15 00	sokolská akademie ve sportovní hale
	20 00	sokolská veselice na Zofině, vstup asi 50 Kčs
16. 7.	odpoledne	sokolské besedování ve Vojačských sadech
	během dne	autobusové zájezdy podle přání
Datum:	15. července 1990, 15 00 hodin	
Místo konání:	Sportovní hala v Praze 7, místa pro 14.000 diváků	

Tyršův Oetz

Vlastní průběh letošního Tyršova Oetzu, jehož se účastnilo na dvě stě Sokolů, měl dělit. Zavinil, že běh kolem jezera se konal se zpožděním, zato za velké účasti. Také dětské hry poněkud utrpěly. Ale protože z hlediska k pařížskému sletu byla nejdůležitější záležitostí návštěva prostných, dá se ledacos odpustit. Ostatně Oetz tentokrát poprvé mohl mezi sebou uvítat delegaci Československé obce sokolské z Prahy, jejíž vedoucí starosta Obce sokolské dr. Bořivoj Petrák dostal čestný úkol zapálit první táborák. Bylo dost důvodů, nedat si po časim zkazit náladu a když se účastníci po pondělním srazu u Tyršovy pamětní desky rozjížděli, ani se příliš neloučili. Uvidí se počátkem července v Paříži a uprostřed července na sokolském veřejném vystoupení v Praze.

Československá armáda šetří

Federální ministr obrany, generál Miroslav Vacek, uspořádal 30. května tiskovou konferenci, na kterou přišel sto jeden účastník. Byli mezi nimi i vojenští a letečtí přídelenci a zahraniční novináři. Ministr Vacek informoval, že 1052 bývalých vojáků má zájem o reaktivaci. 689 už o ni požádalo, 298 bylo přijato a případy dalších 391 se řeší.

O odsunu sovětských vojsk ministr řekl: K 29. květnu bylo z našeho území odsunuto 25 397 vojáků, 551 tanků, 350 děl, 6 565 aut. Bylo uvolněno prvních jedenáct posádek. Ve druhé etapě (od června do konce roku) bude uvolněno dalších 19 posádek.

Došlo k prudkému vzrůstu žádostí o civilní službu: k 25. květnu o ni požádalo 7 849 vojáků základní služby, kteří již slouží. Už jich bylo 3 653 propuštěno, ostatní budou propuštěni do několika dnů. Žádosti o civilní službu nejsou většinou motivovány náboženským a morálním přesvědčením, ale hledáním osobních výhod.

Ministr Vacek dále oznámil, že část vojenských výcvikových prostor, které zabírají plochu skoro 200 000 hektarů, by měla být zpřístupněna. Uvažuje se o zkrácení základní vojenské služby na jeden rok, mohlo by k tomu

JAK JE TO S DŮCHODY

Mnoho našich krajanů uvažuje o tom, že by se na odpočinek vrátili do vlasti. Do popředí se tedy dostává otázka, jak to bude s důchody. Nebude to jednoduché, spíš naopak. Tento článek je připraven podle informací Federálního ministerstva práce a sociálních věcí v Praze počátkem června a pravděpodobně na podzim dojde k určitým změnám, protože v Československu budou změny nebo budou přijaty nové zákony, např. o důchodovém zabezpečení, o daních atd.

Vrátí-li se československý občan, popřípadě bývalý československý občan, zpět do Československa, posoudí se nárok na čs. důchod, popřípadě na jeho výplatu, takto:

1) Jestliže všechny podmínky nároku na přiznání důchodu splnil už v době trvalého pobytu v Československu, a až poté se vystěhoval, nárok na důchod nezanikl. Zanikl pouze nárok na jeho výplatu po dobu, kdy se trvale zdržoval v cizině. Při návratu se výplata důchodu obnoví v původní přiznané výši po eventuelních úpravách, které nastaly během pobytu v cizině. Výplata důchodu po dobu trvalého pobytu v cizině mu však nenáleží, pokud Československo nemělo s určitým státem úmluvu o sociálním zabezpečení.

2) Žadatel nevnikl nárok na čs. důchod v době pobytu na území Československa, protože ke dni splnění podmínky věku a potřebné doby zaměstnání neměl trvalý pobyt na čs. území. Ode dne přeložení trvalého pobytu z ciziny zpět do Československa mu teprve splnění této časové poslední podmínky vzniká nárok na důchod s tím, že také event. doba zaměstnání v cizině před i po 60. roce věku u mužů (53.-57. roce u žen, podle počtu dětí) se započítává podle předpisů o zápočtu doby zaměstnání v cizině. Výše důchodu se stanoví z výdělků, dosažených v rozhodujícím období na čs. území. Ode dne splnění časové poslední podmínky nároku by se nárok zvyšoval za dobu dalšího zaměstnání o 7 procent. Doba zaměstnání, odpracovaná v cizině v době do 30. 4. 1990 se započítává pro čs. důchod bez doplacení pojistného.

Uvedme teď tři příklady, které snad celou problematiku lépe vysvětlí.

Občan A se vystěhoval do Kanady ve svých 47 letech po 27 letech zaměstnání v Československu. V Kanadě pracoval do 65 let, celkem 16

roků. V 65 letech, které dovršil v r. 1989, se vrátil domů. Nárok na čs. důchod mu vznikl ku dni návratu, protože ostatní podmínky splňuje. Má doma odpracováno 25 let a dovršil 60. rok věku. Důchod se vypočítává z pěti, ev. 10 let výdělečně nejlepších. Ovšem před 22 lety byly platy v Československu mnohem nižší než dnes, protože i ceny a životní náklady byly menší. Pokud jde v tomto případě o čs. občana, zhodnotí se mu celá doba zaměstnání v cizině. V případě cizího občana také, protože pracoval na území Československa alespoň 10 roků. Důchod za 43 roky zaměstnání by činil 68 procent průměrného měsíčního výdělku.

Druhý příklad: Žena, ročník 1921, se provdala v r. 1970 do Švédska. Získala švédské státní občanství. Ve Švédsku pracovala 16 roků, v Československu před vystěhováním 19 let a vychovala jedno dítě. V r. 1988 se rozhodla vrátit a povolení k trvalému pobytu získala 11. 5. 1988, na čs. území žije od 3. 10. 1988, trvale hlášena je od 15. 11. 1988. Nárok na čs. starobní důchod se posuzuje ke dni 3. 10. 1988, kdy jsou splněny všechny tři podmínky. Pro výši důchodu se započítá doba 19 roků zaměstnání v Československu, doba péče o dítě, doba 16 roků zaměstnání ve Švédsku, celkem 38 roků. Důchod činí 63 procent průměrného měsíčního výdělku z pěti výdělkových roků před vystěhováním do Švédska. Pokud by byl ze Švédska poukazován důchod za dobu zaměstnání, snížil se čs. důchod o částku odpovídající započtené době zaměstnání ve Švédsku. Časově poslední podmínkou nároku na důchod je v uvedeném případě den návratu do Československa (3. říjen 1988).

Za třetí příklad nám může posloužit muž B., ročník 1935. Vystěhoval se do Kanady v r. 1980. Vrátil se do Československa v roce 1991 a stal se invalidním. Je stále čs. občanem. Pro nárok a výši invalidního důchodu mu bude započítávána doba zaměstnání v Československu před vystěhováním do Kanady, doba zaměstnání v Kanadě do 30. 4. 1990 bez placení pojistného a doba zaměstnání v Kanadě po 30. 4. 1990 po zaplacení pojistného z vyměřeného základu, který si občan sám určí.

Zákon 110 z roku 1990 Sb., který má účinnost od 1. 5. letošního roku, stanovil pro zápočet doby zaměstnání v cizině po 30. 4. 1990 podmínku zaplacení pojistného (20 procent vyměřovacího základu).

Od července dražší potraviny

V Československu budou od 9. července zvýšeny maloobchodní ceny potravin a to v průměru o 24,6 procenta. Aby nedošlo k sociálním otřesům, bude poskytnut všem občanům republiky od 1. července vyrovnávací příspěvek v částce 140 Kčs. Budou jej dostávat dospělí i děti. Zvýšení cen se týká především masa, masných výrobků, mléka, mléčných výrobků a drůbeže. Zadní hovězí bez kostí se bude prodávat za 65 Kčs místo dosavadních 46, plnotučné mléko stoupne z 3.10 na 4.70 Kčs za litr, kminový chléb z 2.80 na 4.30 Kčs, rohlík ze čtyřiceti haléřů na padesát. Hladká pšeničná mouka bude stát 4.90 Kčs, o 70 haléřů víc.

Důvodem zvýšení maloobchodních cen bylo zrušení subvencí potravinářských cen, na které

vláda dávala ročně 27 miliard Kčs. Odstraněním dotací, které byly jakousi zápornou daní z obratu, se vytvoří první krok k racionálním cenovým relacím. Zvýšení maloobchodních cen by mělo vést i k šetření s potravinami a snad i zabránit vykupování potravin zahraničními turisty.

Státní vyrovnávací příspěvek, takzvanou zvláštní sociální dávku v částce 140 Kčs (je to přesně jedna patnáctimiliontina zrušených dotací) dostanou pracující jako příspěvek k čisté mzdě. Rodiny s dětmi ve formě přídavku na děti, důchodci jako dávky k důchodům. Ženy v odměcnosti, umělci a jiné osoby bez stálého pracovního poměru dostanou kompenzační dávku na základě čestného prohlášení, které odevzdají na národním výboru.

Zároveň s maloobchodními cenami stoupnou také ceny zboží, na potravinářský průmysl napojené, kupříkladu veřejné stravování. Úprava cen byla předpokladem, aby se mohlo přejít na tržní hospodářství. Na podzim budou upraveny ceny průmyslových výrobků.

Nová úprava mění ceny 30 000 položek a je nejrozsáhlejší cenovou úpravou od roku 1953.

Vláda se na ni usnesla 24. května. Toho dne v rozhlasové besedě místopředseda Federální vlády a předseda Státní plánovací komise Vladimír Dlouhý řekl, že maloobchodní ceny nejsou zdaleka to hlavní, reforma nezačíná cenami. Ty se mění proto, aby se spotřební tovar prodával za ceny, které odpovídají nákladům. Na ceny potravin se ročně dávalo 35 miliard Kčs, neodstraňuje se celá suma, ale velká její část. Několik miliard se ponechává, aby se mohla ovlivňovat potřeba, aby ceny základních potravin nevzrostly příliš. Uspořená částka 27 miliard připadne státnímu rozpočtu, z něhož bude poskytnuta pomoc obyvatelstvu: velké většině prostřednictvím úpravy důchodů, ale najde se i forma, jak ji poskytnout milionu 700 000 občanům v Československu, kteří žádný důchod nepobírají.

DĚKUJEME TĚM PŘEDPLATITELŮM, KTERÍ JIŽ VYROVNALI PŘEDPLATNÉ

Voskovec a Werich opět spolu

Na Olšanských hřbitovech v Praze se 8. června konal tichý pietní akt. Urna s popelem Jiřího Voskovce, přivezená ze Spojených států, byla uložena do hrobu po bok Jana Wericha a členů jeho rodiny. Splnilo se Voskovcovo poslední přání. Jeho manželka Kristiana řekla, že je šťastna, že se Jiří a Jan mohli setkat ve svobodné zemi. Pražský primátor J. Kořán k mimořádnému obřadu přivítal členy rodiny J. Voskovce i J. Wericha, osobnosti z našeho politického, kulturního i veřejného života, pražské obdivovatele obou komiků. Ke společnému hrobu byly položeny věnce a kytice prezidenta Havla, ministerstva kultury, herců, hudebníků a výtvarníků.

DO NĚMECKA BEZ VIZA

Od 1. července 1990 se zavádí mezi Spolkovou republikou Německo a Českou a Slovenskou federativní republikou bezvизový turistický styk. K vzájemným návštěvám už není zapotřebí viz, stačí cestovní pas. Nikoliv však občanský průkaz. Bezvизové návštěvy mohou trvat nejdéle 90 dní.

Den dětí v Praze

1. červen, Mezinárodní den dětí! To byl léta a léta podobný pojem jako Mezinárodní den žen (ve slavení „svátků skupin obyvatelstva“ nás předčil už jen Sovětský svaz, kde existuje i Den dělostřelce) — to se zmrzlinou a kytíčkami na pracovištích přebíjel úplný nezáměr režimu jak o dítě, tak i o ženu a maminku — jaképak vymoženosti socialismu, když maminka vstává o půl šesté a malíček dítě ve čtvrt na sedm, aby mohlo být odlifrováno do jeslí a maminka mohla jít vydělávat korunky. Jaképak pak svátky...

1. červen 1990, tedy krátce před svobodnými volbami, to byl pravý svátek dětí, jen jeden den sice (tedy ne jako třeba v Německu, kde je v létě tzv. „Sommerfest“ pro děti na skoro denním pořádku), ale protože teď jde v Československu o všechno, tedy i o děti, byl to svátek jak se patří, byl to svátek se vším všudy — dokonce se spouštěla obrovská velryba - polyesterová - do vod Vltavy, byla historická extempore na Starém Městě, kde k dětem promlouvali dokonce i králové a objevil se Golem, na prostranství kolem bývalého Stalina pomníku byl uspořádán dětský happening s nafukovacími balónky, na Pražském hradě, který byl dětmi přeplněn, bylo velké „rodeo“ — malí mohli všechno, i obdivovat a i si sáhnout na motocykly pana prezidenta, který se samozřejmě se svými obdivovateli setkal a vůbec po celé Praze byly atrakce, balónky a bonbónky, zmrzlina, kolotoče, loutková divadla i žongléři.

Skvělé nakladatelství pro děti a mládež ALBATROS proměnilo svoji prodejnu na Národní třídu v pohádkovou říši a knížky prodávaly princezny a vily, byla autogramiáda a ve výlohách byly k vidění například keramické práce dětí pražských škol.

Podniky pokračovaly i v sobotu a v neděli, kde se děti vinou nepříznivého počasí nejspíš třásly zimou, ale byl to svátek uspořádaný skutečně pro ně a ony na něj určitě nezapomenou - na svůj první svátek.

Nová jména pražských ulic

Na nedělním shromáždění, které se konalo 2. května na Palackého náměstí, uvedl primátor hlavního města Prahy změny názvů pražských náměstí, nábřeží, ulic a mostů. Přejmenování se týká asi dvou set názvů. Byl mu přítomen i prezident Václav Havel, který prohlásil, že mu není jedno, zda bydlí na nábřeží poměrně bezvýznamného filozofa minulého století Bedřicha Engelse nebo na nábřeží Aloise Rašína, významného československého politika. Místo nábřeží Klementa Gottwalda bude Masarykovo, Karla Marxe, Podolské, náměstí Gorkého, Václava Vacka, Velké říjnové revoluce, Čapajeva mizí a nahrazují je stará pojmenování Senovážné, Mariánské, Vítězné, Jiřího z Lobkovic, náměstí Lidových milic bylo zrušeno. Někdejší most Legii je zase mostem Legii, zpět získaly název i Heroldovy sady, ulice ponesou jména Česká (a žádných komsomolců), Třeboradická, Seifertova, Jana Zajíce, generála Píky, Edvarda Beneše, České družiny, Legerova, Jana Masaryka, Drtinova, Patočkova, generála Eliáše. Vracejí se názvy ulic Sokolské, Mezibranské a Wilsonovy a místo Třidy W. Piecka budeme zase mít Korunní. O několik dní později byly odkomunizovány i některé názvy stanic metra. V Praze místo Leninovy je Dejvická, z Moskevské se stal Anděl, po Fučíkovi přišlo nádraží Holešovice. Změny budou popřít postupně.

Sametová revoluce na scéně BBC

Britská televizní společnost BBC připravila velkorysý, rozsáhlý cyklus pořadů o české a slovenské politice a kultuře. Cyklus je rozvržen na dva týdny a bude zakončen záběry z červnových voleb a komentáři o volbách. Valnou část materiálu připravil štáb pracovníků BBC přímo v Praze, kde osm týdnů natáčel. Neopomenul Pražské jaro, z něhož zaznamenal koncert z díla Bedřicha Smetany. Ve žni, s kterou se do Londýna vrátil, byly filmy o Václavu Havlovi, o změnách v období revoluce, Zdeňka Tominová přispěla dokumentem Sny a revoluce, v pražské kavárně Slávii byla natočena beseda s osobnostmi čs. politického života. O předrevolučním vývoji informoval dokument, nazvaný Absurdistan. Ostře sledované budovy se jmenuje pořad s českou architektkou Evou Jiříčnou, která je i v Británii známá a právě se po 22 letech vrátila do Prahy. Ve spolupráci s britskými odborníky byl zhotoven Švankmajerův animovaný film Konec stalinismu. Ani na čs. film se nezapomnělo: dávají se nejznámější práce Miloše Formana, Jiřího Menzela a Jana Němce.

Třídou pro sebe je televizní dokument, jehož autorem je John Simpson, diplomatický korespondent BBC. Dokument se opírá o dosavadní výsledky vyšetřování, které provádí parlamentní komise pro vyšetření události 17. listopadu. John Simpson obsah televizního dokumentu zpracoval v novinářském článku, který 30. května uveřejnil v deníku Times v Londýně. Podle článku se v Praze odehrál tento vývoj:

Koncem roku 1988 malá skupina prominentních osobností strany se tajně sešla s generálem Aloisem Lorencem, náčelníkem StB. Na rozdíl od svých nadřízených, byli to všichni stoupenci Gorbačovovy politiky. Vypracovali zprávu, která končila uzávěrem, že vedení Miloše Jakeše a Milošlava Štěpána chybí jakákoliv veřejná podpora a že nemůže dlouho trvat.

Dříve či později, stálo ve zprávě, se strana bude muset dohodnout s opozicí. Staré vedení by mělo být odstraněno a mělo by dojít k nové ofenzivě na infiltraci disidentského hnutí. Tak bude otevřena cesta pro umírněné, gorbačovské vedení, které by vyjednávalo s rozdělenou a oslabenou opozicí.

Generál Lorenc se podjal úkolu infiltrovat různé opoziční skupiny. Plán, přezdívkou pojmenovaný Operace klín, byl velmi úspěšný. Ale mnohem obtížnější se ukázalo odstranění Jakeše a Štěpána z vedení. Loni, když se Polsko a Maďarsko začaly vymaňovat ze sovětského vlivu a Východní Německo jevílo známky vnitřního zhroucení, spiklenci se rozhodli, že musí jednat. Svou operaci stanovili na 17. listopad, padesáté výroční zastřelení Jana Opletala německým vojskem.

Plán vyžadoval, aby byla napodobena studentova smrt z rukou pořádkové policie. Spiklenci počítali, že tato ozvěna nacistické minulosti vyvolá takový hněv veřejnosti, že Jakeš a Štěpán budou z úřadu vypuzeni. Na scénu přichází důstojník Státní bezpečnosti, který hrál úlohu mrtvolky. Poručík Luděk Živčák v rámci „Operace klín“ pronikl do vedení studentů. Když se demonstrující studenti dne 17. listopadu shromáždili, Živčák byl jeden z těch, kteří doporučovali, aby se pochodovalo do středu města a když dav pochodoval po nábřeží, vedl je po Národní třídě směrem k Václavskému náměstí.

Policie ulici proměnila v pečlivě plánovanou past, ze které nebylo úniku. Za útoku na demonstranty došlo k 561 zranění a k jedné předstírané smrti. Za násilností a ve zmatku poručík Živčák padl k zemi a jeho tělo bylo zahaleno pokrývkou. Neoznačená ambulance ho odvezla.

Zprávy o smrti se rychle rozšířily. Žena, která od té doby zmizela, šla k významnému katolickému laikovi, signatáři Charty 77, Václavu Bendovi a řekla mu, že mrtvým mužem je Martin Šmíd z matematicko-fyzikální fakulty, její přítel od dětství. Benda o tom pověděl blízkému spolupracovníkovi Charty 77, Petru Uhlovi, který vedl informační službu

pro cizí novináře. Petr Uhl to řekl BBC a Hlasu Ameriky. Na fakultě studovali dva Martinové Šmídové. Jeden z nich byl tehdy pryč. Druhý byl na demonstraci, ale šel se ukázat v televizi, aby bylo vidět, že není zraněn. Policie zatkla Petra Uhla pro rozšiřování falešných zpráv. Ale v tu dobu hněv desítek tisíců obyčejných lidí byl vzbuzován. Demonstrace denně vzrůstaly až byli Jakeš a Štěpán nuceni rezignovat. Parlamentní komise pro vyšetření události 17. listopadu zjistila, že 17. listopadu v noci večer generál Lorenc v jednom tajném úkrytu StB v Praze s generálem Teslenkem, náčelníkem KGB v Praze a s náměstkem předsedy KGB, generálem Viktorem Grušenkou, který před třemi dny přiletěl z Moskvy. Jejich večer byla přerušena 25ti telefonními rozhovory. Lorenc a Grušenko posléze odjeli do hlavního štábu StB, kde zůstali dlouho do noci. Druhého dne ráno se generál Grušenko vrátil do Moskvy. Dr. Hulík z parlamentní komise pro vyšetřování listopadových událostí je přesvědčen, že ve spiknutí hrálo úlohu sovětské vedení, bezprostředním nadřízeným generála Grušenka je generál Kryškov, člen Gorbačovova politbyra.

Obou cílů konspirace bylo dosaženo: Jakeš byl pryč, opozice byla proniknuta. Ale brzy se ujasnilo, že plán spočíval na ústředním špatném počtu: autoři se domnívali, že se lidé uspokojí s návratem k reformnímu komunismu z roku 1968. Jako kandidáta pro nové vedení strany

zvolili jednoho z velmi repektovaných lidí Pražského jara, Zdeňka Mlynáře, který byl vedoucí osobností v Dubčkově ústředním výboru. V roce 1969 podlehl čistce, podepsal Chartu 77 a žil v exilu ve Vídni. Byl to i Gorbačovův přítel, studovali spolu v Moskvě práva.

Mlynář v listopadu Prahu krátce navštívil, setkal se s vedoucími spiklenci a dvěma členy sovětského ústředního výboru. A v tu chvíli se spiknutí zhroutilo. Mlynář neměl zájem o vedení strany. Lidé v Československu nechtěli s reformním komunismem nic mít. Václava Havla a Občanské fórum vyneslo nadšení veřejnosti do vlády: těžili ze spiknutí, zosnovaného proti nim jejich nejhorším nepřítelem.

Popis Johna Simpsona se pěkně čte, je to hezká historka, ale ne historie. Při kritickém rozboru ukazuje mnoho nedostatků, mnoho faktů je nedoložených, mnoho svědků opomínutých. Trochu moc jsou do popředí vystrkováni generálové Lorenc a jeho sovětské kolegové, trochu moc jsou zastrkováni do pozadí demonstranti, kteří několikrát v půlmilionových počtech byli na scéně. Nemá smysl rozebírat jednotlivé údaje, když za pár týdnů se tím úkolem bude dál zabývat parlamentní komise, vybavená k tomu potřebnými pravomocemi a prostředky. Teď už nic nezmeškáme a můžeme na vyšetření čekat.

Jaké bylo letošní Pražské jaro ?

Zahájení letošního hudebního festivalu Pražské jaro v metropoli nad Vltavou bylo báječné, protože zahajovací Mou vlast mohl dirigovat Rafael Kubelík. Do našeho hlavního města však i tentokrát přijeli další vynikající umělci.

Večerem opravdové muzikantské pohody bylo vystoupení světově proslulého smyčcového orchestru Academy of Martin in the Fields, jenž se na pražské hudební slavnosti vrátil po 15 letech. Tentokrát s jeho někdejší koncertní mistry, nyní uměleckou vedoucí a sólistkou Ionou Brownovou. Dominantou koncertu byly Vivaldiho houslové koncerty Čtvero ročních období.

Dirigent Walter Weller, vídeňský rodák, přijel do Prahy ve svých jednapadesáti letech poprvé a představil se s Pražskými filharmoniky jako plnokrevný muzikant, zvláště ve 4. symfonii B. Martinů.

Jediným hostujícím symfonickým tělesem letošního festivalu byla Mnichovská filharmonie, evropský orchestr s téměř stoletou tradicí. Na prvním večeru zazněla Brucknerova 7. symfonie E-dur. Druhý koncert, který zůstal poněkud ve stínu prvního, byl věnován Verdimu, R. Straussovi a Brahmsovi. Pod taktovkou S. Celibidache však zazářil Bruckner v plném lesku.

Mezi hvězdy festivalu patřil také Rudolf Firkušný, který se mohl vrátit po mnoha letech do vlasti jen díky loňské listopadové revoluci. I když je to interpret světového jména, hrál v Praze svého oblíbeného Martinů s velkou odpovědností. Snad i proto, že jeho klavírní kon-

cert č. 2 hrál s filharmonií poprvé v roce 1935.

Univerzita Karlova udělila první čestné doktoráty po listopadové revoluci: 30. května prezidentu V. Havlovi a 1. června Rudolfu Firkušnému a Rafaelu Kubelíkovi.

Jedním z vrcholů Pražského jara byl koncert Pocta Bohuslavu Martinů, na němž rakouská violoncelistka Angelika Mayová se Státní filharmonií Brno přednesla trojvětý Koncert č. 2, který na uvedení u nás čekal dvacet let. Bohuslav Martinů napsal svůj hobojoový koncert pro Jiřího Tancibudka, do komunistického puče prvního hoboistu tehdy Kubelíkovy České filharmonie. Od roku 1950 působí Tancibudek v Austrálii a to jak koncertně, tak pedagogicky. Nyní přijel rovněž do Prahy a navštívil i hudební fakultu Akademie múzických umění.

Krásnou tečkou za letošním festivalem byla tradiční Beethovenova Devátá s Ódou na radost pod taktovkou legendárního amerického skladatele a dirigenta Leonarda Bernsteina, který se na Pražské jaro vrátil ve svých 72 letech jako zcela jedinečná osobnost.

Na závěr slova dr. Olega Podgorného, ředitele festivalu, novinářům: „Největším zážitkem pro mne byl přilet Rudolfa Firkušného. Měl jsem poprvé v životě možnost potkat tohoto vzácného člověka, klavíristu světové extratřídy a pamětníka nejkrásnějších etap rozvoje české hudby 20. století. Nikdo jej v Československu více než 40 let neslyšel — byl to výraz jeho protestu nad tím, co se zde dělo v této zemi, kterou milujeme.“

Kulturní zprávy z domova a ciziny

„Mladé umění v něžné revoluci“ pojmenovali pořadatelé výstavu kreseb a fotografií z Československa, která byla uspořádána a probíhala s velkým zájmem veřejnosti v budově Kongresu ve Washingtonu. ● Slovenský folkloristický soubor z Terchové sklidil neobyčejný úspěch na koncertech v Mnichově a ve Stuttgartu, kde v polovině května vystoupil. Jejich vskutku původní, nedestilované lidové umění svou vitalitou působilo jako závan čerstvého větru. ● V Českém Těšíně a polském Cieszině místní činoherní soubory ve festivalu Na hranicích předvedly ukázkou tvorby Václava Havla. ● Ve Vídni na Dunajském ostrově se koncem května konal festival Most mezi východem a západem — mezi 400 hudebními skupinami a 3500 účinkujícími umělci byli i zástupci z Československa, i pražská Pantomima. ● Jazzová sekce a její pronásledování v minulých 10 letech bylo znázorněno dokumenty a jinými exponáty na výstavě v Chomutově koncem května. ● Brundibár, dětská opera, kterou na slova Adolfa Hoffmeistersa složil Hans Krása a poprvé uvedl na scénu za války v koncentračním táboře v Terezíně, bylo v provedení gymnázia západoněmeckého Freiburgu dávána na 90. sjezdů německých katolíků v Berlíně s velkým úspěchem. ● Zlatá Praha, mezinárodní televizní festival, se konal po 27. ve dnech 6.-14. června v Praze. 40

the RUPTURED DECADE

1938 - 1948

Objednávky adresujte na
AMERON HOUSE
Post Office Box 1200
Mattituck, N.Y. 11952, USA
Cena knihy \$ 19.95

Pamětní deska J. Patočkovi

Nedožitě 83. narozeniny profesora Jana Patočky, které připadly na 1. červen, byly první příležitostí, kdy mu mohla veřejnost, a především jeho někdejší přátelé z Charty 77, vzdát veřejně úctu jako duchovnímu vůdci, statečnému spolupracovníku a moudrému učiteli. Na náměstí Českého ráje v Turnově, Patočkovu rodišti, se sešlo shromáždění, aby vyslechlo o filozofu Janu Patočkovi projev, přednesený dr. Martinem Paloušem. Potom vystoupil prezident Václav Havel a odhalil Patočkovu bustu a pamětní desku od turnovského sochaře Jaroslava Marka. Profesor Jan Patočka zemřel 13. března 1977 na následky krutých výsledků. Patočka byl zakladatel a první mluvčí Charty 77. Pan prezident přijel do Turnova poklonit se Patočkově památce v průvodu své choti, ministra kultury Lukeše, Jana Urbana a dalších.

Archiv České koruny nově uložen

Ve Státním ústředním archivu v Praze byl 30. května za účasti prezidenta republiky Václava Havla slavnostně otevřen nový trezor, v němž bude uložen archiv České koruny. Ředitel Státního archivu, dr. Jaroslav Vrbata, zhodnotil význam archivu České koruny slovy, že vedle Pražského hradu a korunovačních klenotů patří k základním symbolům české státnosti a našeho národního povědomí. Je to nezastupitelná součást našeho národního, kulturního dědictví. Je to zároveň jeden z nejpozoruhodnějších listinných celků v Evropě. Archiv České koruny je sbíra 2822 listin a dokumentů, z nichž nejstarší pochází z roku 1158, nejmladší z roku 1935. Pan prezident si prohlédl originály některých historických listin, mezi nimi Zlatou bulu sicilskou z roku 1212, která uděluje dědičný královský titul českým panovníkům. Tento listinný poklad bude v novém trezoru uložen na trvalo, listiny se budou vybírat jen v případě, že by je bylo třeba restaurovat. Pan prezident při otevření nového trezoru zdůraznil nutnost, aby se soustavně pečovalo o národní, kulturní bohatství, které dokumenty a listiny archivu představují. Mezi hosty, kteří se zúčastnili slavnosti, byli také představitelé české vlády a České národní rady.

Společnost pro vědy a umění vydala r. 1978 anglicky příležitostnou studii o čs. tisku v zahraničí „Czech and Slovak Press Outside Czechoslovakia“. Její autor Vojtěch Nevud-Duben (adresa: 4407 Hillier Street, Fairfax, VA 22032, USA) má v úmyslu přinést zejména soupis běžně vycházejících časopisů až do r. 1990. K tomu však potřebuje informace o našich časopisech, které po r. 1978 zanikly nebo začaly nově vycházet. Byl by proto vděčen, kdyby naši vydavatelé mu tuto informaci poslali a připojili také ukázková čísla. Redaktor Nevud-Duben současně naše vydavatele upozorňuje, že v Praze se pod záštitou Charty 77, která stále působí, realizuje projekt nezávislé veřejné knihovny a čítárny, jež se soustředí na samizdatové a exilové publikace, knihy, časopisy, sborníky a různé dokumenty. Projekt uskutečňuje někdejší zakladatel a vedoucí edice „Popelnice“, Jiří Gruntorád (Oldřichova 23, 128 00 Praha 2, Československo), který by vděčně přijal každou zázilku takových publikací. Předem však upozorňuje, že projekt zatím nemá sponzora a že proto nemá možnost takové zázilky uhradit.

Pražské jaro na Hradě

Prezident Václav Havel přijal 31. května na Pražském hradě výbor mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro v čele s předsedou Petrem Ebenem a čestným předsednictvem, v němž jsou Rudolf Firkušný, Rafael Kubelík, Václav Neumann a Josef Suk. V rozpravě s prezidentem se hovořilo o potřebě duchovního rozměru života, o kultuře a umění a o tom, že v čs. státě bude mít plnou podporu především vážná hudba.

Rehabilitace

Zákon o soudní rehabilitaci, který má napravit křivdy na osobách protiprávně odsouzených v období od 25. února 1948 do 31. prosince 1989, schválilo Federální shromáždění 23. dubna 1990. Při vypracování zákona v ústavně-právním výboru účinně pomáhali zástupci Konfederace politických vězňů Československa.

Převážná část rozsudků nezákonně odsouzených osob (na 90 procent) bude zrušena přímo ze zákona, nebude nutno o jejich zrušení žádat. Ze zákona nebudou prakticky zrušeny jen rozsudky, kde došlo k ublížení na zdraví nebo ke smrti stoupenců režimu. V těchto případech bude rehabilitace probíhat formou přezkumného řízení na návrh odsouzeného nebo jeho příbuzných. Návrh může podat i prokurátor. Návrh možno podat do 30. června 1992.

Příslušným k rehabilitačnímu řízení je soud, který rozhodoval v původním řízení v prvním stupni a šlo-li o osobu, podléhající vojenské pravomoci, vyšší vojenský soud (Příbram, Trenčín). V přezkumném řízení musí mít poškozený obhájce. Náklady na obhajobu, dojde-li ke zrušení původního rozsudku, hradí stát.

Zrušení rozsudku opravňuje poškozeného žádat o odškodnění, které zahrnuje: a) náhradu za ztrátu výdělků, a to ve výši Kčs 2500 za každý měsíc vazby nebo odnětí svobody. V případech, kdy odsouzený utrpěl ztrátu vyšší, může se dožadovat náhrady vyšší, ale musí nárok prokázat. Náhrada nepřekračující Kčs 30 000 bude vyplacena v hotovosti, u náhrady přes 30 000 se vyplácí 20 procent přiznané náhrady, nejméně však 30 000 v hotovosti a zbytek ve záručitel-ných státních dluhopisech, splatných nejpozději do 10 let; b) náhradu škody na zdraví v souvislosti s vazbou nebo výkonem trestu; c) náhradu zaplacených nákladů trestního řízení, nákladů vazby a výkonu trestu; náhradu zaplacených nákladů obhajoby v původním trestním řízení; e) náhradu zaplaceného peněžitého trestu (pokuty), prokazatelně zaplacené.

Byl-li na odsouzeném vykonán trest smrti nebo zemřel-li ve výkonu trestu, mají ti, kterým příslušelo poskytovat výživu, navíc právo na náhradu nákladů na výživu, případně potřebné a na náhradu za ztrátu životních poměrů, k nimž došlo v důsledku odsouzení poškozeného.

Nárok na odškodnění musí být předem projednán s ministerstvem spravedlnosti, které pro tyto účely zřídí samostatné oddělení. Nároky na odškodnění přecházejí na dědice.

Zákon dále řeší i *úpravu důchodů*. Od odpracované doby pro účely důchodového zabezpečení se započítává jak doba vazby, tak i doba výkonu trestu, případně i doba, kdy po propuštění nemohl být postížen zaměstnán. Výkon trestu bude posuzován jako práce v té pracovní kategorii, která skutečně odpovídá (např. práce v dolech jako I. kategorie), zatímco dosud byla práce vězně posuzována vždy jako III. kategorie.

Nárok na úpravu důchodu vzniká ode dne, kdy byl nebo bude vyměřen důchod, tedy i zpětně.

Poškození, kteří ke dni účinnosti tohoto zákona (1. 7. 1990) pobírají důchod, mohou si zvolit místo úpravy důchodu *příplatek k důchodu* (původní důchod zůstává v tomto případě nezměněn). Tento příplatek činí za každý měsíc *vazby nebo výkonu trestu Kčs 15* a při výkonu trestu ve zdraví škodlivém prostředí (uranové doly apod.) za každý měsíc Kčs 20. Součet důchodu a příplatku k důchodu nemůže přesáhnout částku Kčs 3 800.

Příplatek k důchodu, který patří k nejrychlejší a neúčinnější pomoci politickým vězňům padesátých let, kteří jsou vesměs důchodci, se bude vyplácet nikoliv zpětně, nýbrž až od účinnosti rehabilitačního zákona, t.j. od 1. 7. 1990 a *nepřechází na pozůstalé*.

Členům Konfederace politických vězňů na požádání zašleme úplný text zákona a postupně i vysvětlivky, jak vyplynou z dalších jednání s příslušnými ministry.

V současné době je rozhodující, aby příslušné soudy měly k dispozici *především správné adresy*, kam mají být zrušující rozsudky zasílány (samozřejmě i jméno, datum narození, datum rozsudku, případně i číslo rozsudku, je-li známo). Konfederace vypracovává podle přihlášek jmenovitý seznam poškozených, aby byla usnadněna činnost soudů a řízení urychleno.

Případné dotazy je možno adresovat Konfederaci politických vězňů Československa, Žitná 47, 110 00 Praha 1 (tel.: 268 757), případně na adresu: JUDr. Zdeněk Kessler, Údolní 43, 602 00 Brno nebo Dr. Otakar Zoufalý, Brenzstrasse 2, 7265 Neubulach, BRD (tel.: 07053-7887 nebo 07053-3134).

Poznejte pohostinnost

v atmosféře pražského jara. Navštivte porevoluční Prahu. Pohodlné ubytování v soukromé vile za velmi levné ceny

Ing. Tomášovicová, Vostrovská 15,
CS-16000 Praha-Dejvice, tel.: 42-2-369700

Malý oznamovatel

Překlady z češtiny do němčiny a do angličtiny a z obou řečí do češtiny **provádí a úředně ověřuje přísežný, soudní překladatel**

LADISLAV SANTIAGO DE LA CRUZ
Guerickerstrasse 21, 8000 München 40
tel.: 089/36 17 404 nebo 36 17 405
Zároveň pojištění (životní, úrazové), právní, povinné ručení, domácnosti atd.
pro BAYERISCHE VERSICHERUNGSKAMMER

Úředně ověřuji překlady.

Poskytuji porady při žádostech o propuštění z čs. občanství, při žádostech o německé státní občanství, při zápočtu let do Rentenversicherung. Vysokoškolsky vzdělaná, přísežná soudní překladatelka

ELIAN S O T T

Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: 069 44 64 20
od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
Prosím o písemné nebo telef. spojení.

PŘEKLADY · INFORMAČNÍ SLUŽBY

— Překlady pro žadatele o azyl — Úřední spisy — Tlumočení — Porady v životních otázkách
Překlady a tlumočení z češtiny do němčiny — ruštiny a naopak provádí a ověřuje veřejně ustanoveny a přísežny, pro soudní a úřední účely připuštěny překladatel a tlumočnick s velkou praxí. Pomohu při kterémkoliv problému

Antonin Mareš
Schleishheimerstrasse 14
8000 München 2; tel: 089 523 46 69

Ubytování ve Vídni vám poskytne MIROSLAV SEĎA

Wien 1070, Westbahnstr. 18
Tel.: (222) 93 88 112 nebo 64 57 415
Cena od 22 DM na osobu

Zajistím ubytování na dovolenou
pro rodinu z ciziny. Vítejte krajany i cizince.
Rodinný dům nebo chata na horách.

Jiří Bartoň
Krčín 204
CS-54902 Nové Město nad Met.
telef.0042 - 441 - 71786 (po 18 hod.)

V Československu poskytneme ubytování
pro 1-5 osob, koupelna, WC, TV, lednička, krb.

J. a Z. Čamra
Klotovy - Luční 325
ČS-39001 - Tabor
Tel. 32586

Ubytování v Praze za 20,- DM se snídaní.

H. Kočíšova, Studnicka 2131
ČS-250 96 Praha 9 - H. Počernice
Tel. 867 387

Od května do října pronajmu komf. 3-pokojevy byt v Brně nebo chatu v pěkném prostředí 9 km od Brna :

L. Dostál, S. Čecha č. 100, CS-Brno 12
tel.: 42-005-74 10 73

Zn.: „Dlouhodobě“ č. 28-VI-90 — Pronajmu dlouhodobě (1-5 let) celý luxusní rodinný dům v Českých Budějovicích v hezkém, klidném prostředí. V domě je 5 pokojů, 2 kuchyně, 2 koupelny s přísluř., podkrovní pokoj s hezkou vyhlídkou do krajiny, dvě garáže a zahrada s bazénem (9x12 m). Dle potřeby zajistím pravidelný úklid domu a údržbu zahrady.

Zn.: „Rozhraní Jizerských hor a Krkonoš“ č. 29-VI-90 — V dvojrodiinné vilce pronajmu až pětičlenné rodině 3 místnosti (kuchyň, obývací, ložnice, koupelna, WC), vybavené ústřed. topením. Dobré možnosti pro sportování, nabízím též stravování v dobré české kuchyni.

Zn.: „Odjezd do ciziny“ č. 32-VI-90 — Prodáme rodinný dům (OKAL 1 plus 4 plus 2) v Českém Těšíně (v tichém prostředí), dvě podlaží s kompl. zařízením, dvojgaráž, plynové ústřední topení, ovocná zahrada (cca 30 stromů).

Čtyř- až šestinásobné zvětšení kapitálu !

Zamýšlyte podnikat? Chcete si za nízké úrokové sazby peníze půjčit a na vysoké je ukládat? Švýcarské bankovníctví a pojišťovnictví skýtá nejvyšší možnou záruku solidnosti a bezpečí. Nejsme vázáni žádnou společností; můžete se spolehnout, že Vám objektivně poradíme spojení, které je pro Vás osobně nejvýhodnější.

Velice záleží na tom, do jakých rukou se dostanete, kam sahají možnosti příslušného pracovníka. Znáte desatero výhod POJIŠTĚNÍ VAŠEHO KAPITÁLOVÉHO SPOŘENÍ VE ŠVÝCARSKU? Víte jaké splátky z ciziny do Švýcarska platit, jaká skladba pojistky je pro Vás osobně nejvýhodnější? Radi Vám vše vysvětlíme v naší mateřštině, radi Vám neutrálně poradíme.

Váš Hubert Peter Pazdera

**agentur
Pazdera**

Služba denně (i ve svátky) plných 24 hodin.

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otištění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při dvojím otištění US dol.20. Poplatek zašlete zároveň s objednávkou. V odpovědích uvádějte na obálce zřetelně značku tučně vytištěnou s následujícím číslem. Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzavěrka 25. předcházejícího měsíce.

Zn.: „Adriatic“ č. 2-VI-90 -- Čecho-Jugoslavec, 29/173/65, strojní Ing., nekuřák, svobodný, s všestrannými zájmy, hledá inteligentní, sympatickou partnerku pro budoucí společný život. Přednost USA, Canada, není však podmínkou. Prosím foto.

Zn.: „Právo na štěstí“ č. 3-VI-90 - Pro klidnou jeseň života hledá čestného partnera důchodkyne, zač. 60 let, bez závazků, dosud pohledná a vkusná

Zn.: „Konečně rodinné štěstí“ č. 7-VI-90 - Pohledná černovláška, 25/172/54, hledá zázemí a pro svého 6ti letého syna hodného tatínka. Věk a země nerozhoduje. Možnost setkání v NSR.

Zn.: „V Californii“ č. 9-VI-90 - 28/168/58, štihlá, tmavé dlouhé vlasy, vřav pekná, rozv. bez závazka, všestranný zájemov hladá charakt. partnera z USA, Canady, Austrálie, Anglie. Len vážne.

Zn.: „Založení trvalé rodiny“ č. 10-VI-90 - Vylučně z nedostatku příležitosti hledám pro společný život muže, nejlépe VŠ, svobodného (mluvící německy) do 37 let (i z ČSFR), který chce žít v BRD. Jsem VŠ, 32/167, svobodná, nekuřáčka, štihlá bruneta, př. pohledná, hodná (katolička) s asylem. Foto napoví.

Zn.: „Mediteran“ č. 13-VI-90 - Jugoslavec, 28/173/70, strojní Ing., nekuřák, sportovně založený, by rád poznal chytrou a upřímnou dívku k vážnému seznámení. Prosím foto.

Zn.: „Velká naděje“ č. 14-VI-90 - 20letý kuchař s maturitou hledá sponzora v celém světě, nejraději v Austrálii. Umím skoro všechno a přijmu jakoukoliv práci. Skromnost, slušnost, upřímnost, učta zaručena

Zn.: „Zámečník pro zámoří“ č. 15-VI-90 - Manželé, vyučení zámečník s 15letou praxí na nákladním voze, zdravotní sestra s 15letou praxí a s 10letou dcerou. Jsme 1/2 roku v NSR a hledáme sponzora pro Kanadu a USA.

UPOZORNĚNÍ

těm, kdož odpovídají na inzeráty:

Poplatky za inzerát platí ten, kdo inzerát podává. Ti zájemci, kteří pak odpovídají, by měli z rozumných důvodů používat normální obálky a nikoliv obálky nezvykle velkých rozměrů. Zvyšují tím zbytečně poštovné a zdržují odeslání jejich odpovědí, protože musíme pracně shánět obálku, do které by se jejich reprezentační formát vešel. Děkujeme za pochopení. Administrace

Zn.: „Anglicky a francouzsky vlem“ č. 3-VI-90 — 39ročná Slovenka, lékařka, ráda by sa zoznámila s mužom primeraného veku i intelektu.

Zn.: „Žiji ve Švýcarsku“ č. 4-VI-90 — Kultiv., pohledná 59/165/62, se smyslem pro cestování, umění, přírodu a sport hledá dobrého přítele pro hodnotný vztah.

Zn.: „Neolutuješ“ č. 5-VI-90 — Pinoštilha lékařka z Mnichova hledá partnera do 50 rokův. Mám dve dcéry (11 a 14) a dobré srdce, hledám lásku bez nevery a dcerkám dobrého trenéra v lyžování.

Zn.: „Nejraději z jižních Čech“ č. 6-VI-90 — Které pohledné vesnické děvče, 25-30, domácí typ, napíše středoškolákovi 37/178 za velkou vodu?

Zn.: „Jen vážný zájem“ č. 7-VI-90 — Na srpnovou dovolenou v Bavorsku s devítiletým synem se těší roztomilá Pražáčka, SŠ, rozvedená, 39/160/50. Najde vzdělaného, 40-46 mladého zásadního nekuřáka — Freising, Moosburg, Landshut?

Zn.: „Jugoslavie - KRAJANY HLEDÁME“ č. OB-02-VI-90 - Radi bychom navázali spojení s našinci a získali informace o nemovitostech. Planujeme z USA cestu po pobřeží Jadranu, spěchá.

Zn.: „Praha 6“ č. 30-VI-90 — Pronajmu dvou-lůžkový pokoj v Praze.

Zn.: „Směr Brno na D-1“ č. 31-VI-90 — Pronajmu pokoj 1-2 lůžka v centru Prahy nebo 2 plus 1 (4 lůžka) na chalupě u Sázavy, 30 km od Prahy.

KUS DOMOVA V ALPÁCH

ČESKÝ PENSION

MILAN

Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění, koně, houby, tanec

5700 Zell am See, Rakousko, Zellermoosstr. 75

Tel. 0043/6542/7113

Výlety Grossglockner, Kaprun, Salzburg, Innsbruck, Krimml

Tydenní Wanderkarte pro všechny lanovky v létě 280 Sch
Česka kuchyně

Polopense od 30,- DM

zahajeni zimní sezóny od 2. XII.
Píšte česky

Zn.: „Samota vadí“ č. 1-VI-90 — 47letá Čechoameričanka se smyslem pro humor hledá inteligentního přítele na podnikání, cestování, příjemné chvíle — výměním samotu ve dvou, myslím to vážně.

Zn.: „Oregon — USA“ č. 2-VI-90 — 33letý Američan hledá dívku českého původu 25-30 let. P.S. Nejsem rich.

Zn.: „Je život náhoda?“ č. 8-VI-90 — Najde touto cestou vdova, středoškolačka, 59 let, s chutí do života, veselé povahy — upřímného přítele šedesátníka, také samotného, pro společná další léta? Žijí ve Švýcarsku, ozvi se, pošli foto.

Zn.: „Táboráku plápolej“ č. 9 -VI-90 — Žena, 50letá, inteligentní, veselá, pohledná, nezávislá, hledá přítele z Mnichova a okolí.

Zn.: „Zkouším štěstí“ č. 10-VI-90 — Doufám, že touto cestou potkám milého a intel. muže, který se cítí také sám. Je mi 30/168 a bydlím v NSR.

Zn.: „V každém věku láska“ č. 11-VI-90 — Úspěšná spisovatelka, vdova po Američanu, hledá přítele v USA. Blue Grass State Kentucky, 70 i výš nebo mladšího, věřícího, který může nabídnout domov a svou lásku.

Zn.: „Život se musí prožít“ č. 12-VI-90 — Žena, 35 let, intel., nezávislá, dobře vypadající, veselá, hledá partnera blízko Mnichova, není však podmínkou.

Zn.: „Pěkné přátelství“ č. 13-VI-90 — Štihlá, blondatá Plzeňáčka, 35/165, hledá upřímného, hodného muže, se kterým by mohla cestovat a který by dokázal vytvořit hezké zájemí. Prosím foto.

Zn.: „Chlupatý kaktus“ č. 14-VI-90 — Hledám intel. přítelkyni kolem 50 let z Mnichova a okolí.

Zn.: „Vdova“ č. 15-VI-90 — 47/164 z Kanady hledá pro nedostatek příležitosti seznámení s upřímným mužem, který má zájem o rodinný život (dětí 15, 21).

Zn.: „Odkud se ozve?“ č. 16-VI-90 — kamarádky, blondynky, 31/166, 169, jedna z Prahy, druhá z okolí Stuttgartu, by se rády seznámily s upřímnými a hodnými protějšky. Smysl života je pro někoho žit.

Zn.: „Seriozně“ č. 17-VI-90 — 47/175, dobře situovaný Čech, žijící 12 let v Kanadě, hledá životní partnerku Česku nebo Slovenku. Foto výměním nebo čestně vrátím.

Zn.: „Úroveň“ č. 19-VI-90 — 45letý Čech, 170 cm vysoký, pohledný, středoškolák, nekuřák, rozvedený, všestranných zájmů, finančně zajištěný, žijící v Bavorsku — hledá dívku ke společnému žití. Samota tiží, foto výměním nebo vrátím. Vzdálenost nerozhoduje.

Zn.: „Důvěra“ č. 19-VI-90 — SŠ 42/172, finančně nezávislá, hledá kamaráda z celé Evropy, dítě vítáno, který má zájem o rodinný život, kulturu, cestování a neztratil životní sny a optimismus.

Zn.: „Od 30 let“ č. 20-VI-90 — Hledáte-li jako my dobré a spolehlivé přátele, ozvěte se, prosím. Bydlíme v Baden-Württembergu. Máme rádi hudbu, kulturu, Švýcarsko a kafe.

Zn.: „Nová láska — nový život“ č. 21-VI-90 — Muže do 45 let, nejraději z Kanady nebo USA, by ráda poznala sympatická SŠ.

Zn.: „Svobodné Československo“ č. 22-VI-90 — Vdova, 74 let, by ráda poznala pána nebo paní do 70 let. Jsem zdravá, mám ráda život a upřímnost. Jsem sama, ale doufám, že snad najdu takto dobrého přítele nebo přítelkyni, nejlépe okolí Freiburg/Breisgau.

Zn.: „Harmonie“ č. 23-VI-90 — Moravanka z Kalifornie hledá dynamického partnera v letech 45-55 /175-180, pro život, pro potěšení a podnikání v mezinárodním měřítku. Smysl pro humor, kulturní zájmy, sportovní duch a fair play podmínka.

Zn.: „Zaměstnání pro Dipl.Ing.“ č. 24-VI-90 — Pomůže někdo Dipl.Ing. (Ing. Prag), strojní fakulta, special. dopravní stroje a manip. zařízení s trvalým pobytem v NSR (40letý, ženatý), najít zaměstnání v Mnichově nebo okr. Mühl-dorf? Vždy dobré výsledky v jakémkoliv činnosti podniku.

Zn.: „Zastoupení“ č. 25-VI-90 — Schopný, int., viceoborového zaměření (43, 2x VŠ, 20 let praxe), plynulá znalost francouzštiny, hledá uplatnění. Možnost vlastní kanceláře v centru Prahy.

Zn.: „Jedno kde“ č. 26-VI-90 — Vysokoškolačka z Prahy hledá prázdninovou brigádu (červenec, srpen) v gastronomii, v domácnosti apod., kdekoliv na světě.

Zn.: „Rok v BRD“ č. 27-VI-90 — Svobodná, anglicky mluvící, zdravotní sestra s 5letou praxí odd. chirurg., intens. péče, hledá sponzora v Kanadě. Peníze na cestu mám.

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Telefony: 932 32 22 nebo 252 77 47
Předvolby: ze Švýcarska: 01
ze Spolkové rep. Německo: 00411
z Velké Británie: 010411

Postrádáte-li kld, lesy, vodu, čistý vzduch, navštivte nás. Nabízíme Vám českou kuchyni, ubytování v útulných pokojích se snídaní
za 20 DM

Týden dovolené s plnou penzí za 259 DM
Víkend pátek - neděle 80 DM s plnou penzí
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub
Gaststätte „Zum Hirsch“
Arolser Str. 17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel. 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČSR i v exilu, gramodesky, reprodukce
a další Vám obstará **Zásilková služba knih:**

Mirka Vychytil, Postfach 102336,
D-6000 Frankfurt/M.- Napište si o seznamy

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma
poradí nezávislý finanční poradce

Mate-li zájem o
— ušetření určité částky měsíčně díky využití
státních dotací, daňových úlev atd.,
— výnosné uložky kapitálu v zahraničí,
— koupi nebo stavbu nemovitosti;
— zabezpečení svého stáří,
— informace o nemocenské reformě;
— prověření a srovnání Vašich pojistek,

pak se obraťte na
Vlastimír Broda

Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90
Tel. 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300
Bonn 1, tel.: 0228/656981-3

V malebné předalpské krajině ALPENGASTHOF RABENKOPF

(8113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208)
má pro hosty moderní, hotelové ubytování s
výbornou restaurací, s videňskou a českou
kuchyní (oceněnou odbornými časopisy).
Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, vy-
letů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdní-
nový pobyt na zdravém vzduchu.
Jen 65 km, od středu Mnichova, 20 km od
Garmisch-Partenkirchenu.

Vyžádejte si nabídku, rádi posloužíme.

MAJETKOVÁ REHABILITACE

emigrantů, odsouzených k propadnutí majetku.
Data pro posouzení Vašeho případu zašle
REALKONZUL BOX 15 CS-119 00 PRAHA

Český pension „Praž“

v malebném prostředí Bavorského lesa
zve krajany z celého světa
k prožití příjemné dovolené
D-8490 Cham, Ludwigstr. 11, Postf. 1465
Cena od 25,- DM Tel. 09971-40158

Krajané v celém světě V pojištění, v podnikání,
financování, půjčkách, prodeji a koupi lekař-
ských praxí a jiných firem, Vám neutrální poradí

AGENTUR PAZDERA

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22
Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

Vaše podnikatelské zájmy - založení G. m. b. H.,
A. g. nebo majetkové nároky v ČSR - v některých
případech i vrácení nemovitosti - zajisti

P R Á V N Í P O R A D N Á

110 00 Praha 1, Národní tř. 19, tel. 267 333

ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY

PRODÁVÁ A KUPUJE

Alois Čížek

37, Avenue Joseph Segrettin,
F - 93220 GAGNY, Tl. /143-88-24-68
France

Víte, že češtinu je možno zvolit místo jiného
povinného cizího jazyka jako maturitní předmět?
Děje se tak v rámci ministerského výnosu o
přesídlených žácích z východoevropských zemí,
takže Bafög a garanční fond jsou možné

Adresa školy s internátem:

Dietrich Bonhoeffer-Gymnasium,
Postfach 780, 4010 Hilden, tel. 02103/49900

BOHEMIA BUCHHANDEL

Welt-und Slawische Literatur

Cemil Blanca
Ackerstr. 31 CH-8610 Uster
Schweiz
Tel. 01/9407241

Upozorňujeme naše zájemce na **n o v é**
publikace **68-PUBLISHERS!**

Bohumil Hrabal: *Městečko, kde se zastával*
čas

Milan Kundera: *Žert*
Karel Kaplan: *Mocni a bezmocni*
Jan Křesadlo: *Vara Guru*
Čtenáři, kteří si již minulého roku objednávali
Kunderův *Žert*, obdrží publikace automatic-
ky, přesně podle pořadí objednávek.

VZPOURA VĚZŇŮ V RUZYNI

V Československu jako by nastala sezóna vězeňských vzpour. První se odehrála před časem v Leopoldově a skončila zánikem Leopoldova jako věznice. Pak bylo několik menších náběhů ke vzpourám, ale ty se v zárodku potlačily. Nyní však přišla řada na věznici v Praze-Ruzyni, kde propukla vzpoura ve dnech 25. až 28. května. Jedenácti vězňům se podařilo odstranit v celách mříže a proniknout na střechu věznice, zatímco několik dalších vězňů se pověsilo z oken za mříže a vyhrožovalo sebevraždou skokem z patého poschodí, jestliže se proti nim zakročí. Se správou věznice odmítli obvinění v Ruzyni vyjednat přímo, ale byli ochotni vyjednat prostřednictvím zástupců Občanského fóra. Tři zástupci Fóra do Ruzyně přišli. V tu dobu už tam byl pražský městský prokurátor dr. Tomáš Sokol a náčelník Sboru nápravné výchovy dr. Mirko Heluja. Zástupci Občanského fóra chvíli mluvili s vězni na celách, ale pak sešli na dvůr a společně s prokurátorem dr. Sokolem vyzvali vězně, aby jmenovali šest zástupců pro další vyjednávání. Vězni vybrali za své zástupce lidi, kteří už byli na střeše. Jednání, vedené bez přítomnosti dozorců, příslušníků Sboru nápravné výchovy, bylo obtížné. Vězni na střeše byli zabarikádováni a dalo se s nimi mluvit jen přes zamřížované okénko. Ještě obtížnější byl požadavek, na který se vězni soustředili, že musí být propuštěni na svobodu. O ničem jiném nechťeli dvě hodiny slyšet. Na naléhání si dali říci a jejich mluvčí vznesl realističtější požadavky, totiž aby se s nimi lidštěji zacházelo, aby se odstranily špatné podmínky jejich života ve věznici, aby se zlepšila kvalita jídla a dostávali je v čistém nádobí, aby cenzura nezdržovala doručování jejich osobní pošty, aby jim byly umožněny vycházky ve větším počtu najednou, aby věznici navštívil městský fyzik a byla zlepšena zdravotní péče. S některými jednotlivci ze zdravotní péče mají vězni z minula špatné zkušenosti. Žádali, aby k nim měli přístup novináři a aby směli sbírat podpisy pod petice.

V jedné cele založili vězni požár a čtyři museli být dopraveni s popáleninami do nemocnice, kde později jeden zemřel.

V neděli se k událostem vyjádřila česká vláda, aby uklidnila veřejnost, vzrušenou zprávami o Ruzyni. Důrazně prohlásila, že o tom, kdo zůstane ve věznicích, rozhodují výlučně orgány prokuratury a nezávislé soudy. Vláda je rozhodnuta udržet pořádek i ve věznicích. Nenechá se nikým vydírat. Tomuto oznámení předcházela návštěva české ministryně spravedlnosti dr. Dagmar Burešové ve věznici v Ruzyni. Dr. Burešová navštívila věznici v neděli a s použitím megafonu se s vězni dohodla na

zlepšení podmínek jejich věznění. Ale na jejich požadavek, aby byli propuštěni z vazby na svobodu, prohlásila, že o tom nepřísluší rozhodovat jí, ale prokuratuře. Žádost prokuratuře přednesla, ale prokuratura neshledala důvod k propuštění z vazby.

Protože obvinění tvrdošíjně na svém požadavku o propuštění setrvali, a protože setrvali i na střeše, bylo rozhodnuto proti nim zakročit. Šlo z větší části o osoby, obviněné z velmi závažných trestných činů proti životu a zdraví. K zákroku byl povolán útvar rychlého nasazení. Zásah začal v 17 hodin a byl proveden bez vážnějších komplikací tak, že za půl druhé hodiny byli všichni vězňové ve svých celách. Specialisté, jichž bylo 23, směli mít jen zbraně s plastickými střelami. Specialisty byly ovšem „červené barety“, ale federální ministr vnitra Richard Sacher jim po profesionální stránce vystavil nejlepší vysvědčení. Při zásahu nikdo neutrpěl újmu na zdraví až na jednoho specialistu, který musel být dopraven do nemocnice s otřesem mozku.

Ministr Sacher velmi rozhodně odsoudil jednání příslušníků Sboru nápravné výchovy, kteří v Ruzyni nezakročovali, neplnili své povinnosti, chovali se netečně k nezákonné činnosti vězňů. Ve Sboru nedošlo po 17. listopadu ke změnám a je vidět, že to je chyba.

Na tiskové konferenci 1. června česká ministryně spravedlnosti Dagmar Burešová poukázala na skutečnost, že ministerstvo spravedlnosti za minulých pět měsíců přijalo víc opatření k nápravě situace ve vězeňství než bylo přijato za minulých čtyřicet let. Všechny předpisy o vězeňství byly novelizovány a došlo k podstatnější humanizaci vězeňství. V čelo sedmácti útvarů Sboru nápravné výchovy se dostali noví funkcionáři, došlo k devadesáti změnám ve středně velitelských funkcích a počet příslušníků Sboru nápravné výchovy byl o 600 lidí snížen. Ovšem někteří příslušníci Sboru neplní řádně své povinnosti a ztěžují situaci. Je to asi i případ Ruzyně, kde ministryně z toho vyvodí kárné a personální důsledky.

Také v Brně-Bohunicích byl dlouho neklid, ale 30. května dala správa věznice obviněným na vědomí, že bude obnoven klid, nebo... Nebo pozůstávalo z akce, kterou 30. května provedli příslušníci bohunického útvaru Sboru nápravné výchovy. Akci řádně připravili, rychle, organizovaně a s potřebnou rázností a důrazem provedli. Akci byli přítomni městský a dozorový prokurátor. Městská prokuratura v Brně dostane podklady, aby posoudila, zda je zákonný důvod k zahájení trestního řízení proti osobám, které ve vězení podněcovaly k neposlušnosti.

Drobné zprávy z domova

Praha. Rektor Karlovy univerzity Radim Palouš odevzdal 31. května v Karolinu 140 dekretů vědeckých hodností. Novými doktory věd se stalo 27 odborníků, kandidáty věd 113 odborníků humanitních, přírodních a lékařských věd.

Bratislava. Neznámí vandalové úplně zdemolovali mateřskou školkou v Pivoňkové ulici č. 9.

Praha. Padesát metrů vysoká výrobní hala vysočanské ČKD Lokomotivky 30. května večer začala hořet. V průběhu požáru se neočekávaně objevil prezident Václav Havel. Přerušil večer a přijel se podívat, za jakých podmínek hasiči pracují, jak se požár likviduje.

Neratovice. Vzpomínkové mše za velkého historika Františka Palackého se 27. května zúčastnila právnička, paní Věra Macháčková-Riegrová a pražský primátor Jaroslav Kořán. Obnovil tak 114 let starou tradici, že se pražský primátor zúčastňoval mše až do roku 1948.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni
točíme pilsenské a budějovické pivo

Velká terasa s výhledem
na jelení zahradu a minigolf
Salonky od 10-70 osob
pro rodinné slavnosti a hostiny
Otevřeno denně kromě pondělí
od 11.00-23.00

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubová
Elisabethenschneise
6380 Bad Homburg / Dornholzhausen
Tel.: 06172 - 33525

V SAMÉM SRDCI SAN FRANCISCA

Restaurant

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

V EXILU ZEMŘELI: Dušan Lichner, hlasatel slovenského rozhlasu v New Yorku. Po přiletu z Československa na letiště v New Yorku musel být ihned dopraven do nemocnice, ale srdce nápor nevydrželo. Byl pohřben 29. května v New Yorku.

Dr. Adolf Klimek ve Washingtonu ve věku téměř 95 let, v letech 1945-1948 generální tajemník čs. strany lidové. Narodil se 7. června 1895 v obci Nemile. V roce 1921 promoval na Karlově univerzitě. Byl po válce členem Národního shromáždění, v exilu členem výboru Rady svobodného Československa.

Zn.: „Jedinečná ruční práce“ č. OB-02-VI-90

— Zhotovím na zakázku zaručeně starou technickou dobovou částí zbroje - zdobené přílby, kyrsy, zbraně. Vhodné pro skupiny historického šermu

Opět v prodeji domy ve Španělsku od 60.000 sFr.

Zajistíme financování na 50 procent ceny,
výborná možnost celoročního podnájmu.

AGENTUR PAZDERA Kreuzplatz 20,
CH-8008 Zürich, Švýcarsko
tel.: 00411-932 32 22

KRAJANÉ, při cestě přes Videň nezapomeňte navštívit

„1. Brněnskou osvěžovnu“

1150 Wien, roh Rosinagasse a Grangasse,
blízko Westbahnhof-Mariahilferstr.

„U Beneša jak u maminky“ — otevřeno denně

Praha. Z nařízení hygienické služby Seveřomoravského kraje se nesmí v České republice prodávat minerálka Šarátice, protože nežádoucí látky změnilly její vůni a chuť. Příčiny změny zjišťuje Český inspektorát lázní a židél.

Šumperk. Národní výbor nabízí soukromníkům ke koupi 142 byty po sovětských vojácích, byt dva plus jeden za 65 000 Kčs, ale nezbytné opravy si kupec musí provést na vlastní náklad.

Ústí nad Labem. Anonymní udání, že v budově okresního výboru KSČ je časovaná bomba, donutilo 25. května před desátou ráno skupinu 30 policistů vyklidit budovu i s okolím. Zpozdily se místní noviny, neměl kdo uvařit duňas v lidové jídelně, ale bomba se nenašla. 30 policistů zmařilo čas, který mohli věnovat nevyřešeným případům, jichž ve městě za měsíc přibývá tři sta.

Praha. Sdružení přátel dětských vesniček, které se stará o výchovu opuštěných dětí, na valné hromadě 25. května vzneslo dotaz, kam se podělo 11 milionů Kčs, které byly v sedmdesátých letech převedeny z konta Sdružení do státní pokladny. Sdružení nesmělo 20 let vyvíjet činnost.

Kladno. Na dole Slaný při závalu horniny 22. května zahynul jeden horník a dva byli lehce zraněni.

Cestovní kancelář Rekrea zavádí od července vyhlídkové lety nad Středočeským krajem. Výletníci shlédnou z výše Karlštejn, soutok Berounky s Vltavou a jiné zajímavosti.

Praha. Čs. aerolinie si pronajaly od společnosti American Trans Air velkokapacitní letadlo Lockheed L 10-11 Tristar na lety mezi Prahou a New Yorkem.

Praha. Ve středu města se na 550 uličních přechodech snižují obruby chodníků na 2 cm, aby se invalidům na vozíčkách, starým lidem a maminkám s kočárky usnadnil přechod přes ulici.

Praha. Skauti a mládežnické organizace dostaly od ministra národní obrany M. Vacka za dva miliony materiálu k táboření: polních juchyní, spacích pytlů, jídelních šálků apod.

Bratislava. Za zneužití pravomoci veřejného činitele byli obviněni bývalí ředitelé slovenské televize Miloš Marko a Jaroslav Hlinický. Zdarma dávali bývalým předním stranickým a státním činitelům k dispozici televizní přijímače, videorekordéry a videokazety. Marko tak učinil v 78 případech, Hlinický ve 39 případech v hodnotě půl milionu korun. Hlinický je ve vazbě.

Fotbalový svět ve varu

Na San Siro stadionu v Miláně bylo v pátek 8. června střetnutím Argentiny s Kamerunem zahájeno XIV. mistrovství světa v kopané, které bude zřejmě úplným fotbalovým festivalem, vrcholem v dosavadní šedesátileté historii šampionátů. A stejně jako už na dvou posledních světových mistrovstvích — v r. 1982 ve Španělsku a o čtyři roky později v Mexiku — hraje i tam 24 reprezentačních mužstev, která jsou rozdělena do šesti skupin, z nichž první dvě (navíc pak čtyři nejlepší umístěná na třetím místě) postupují mezi šestnáct nejlepších světových jedenáctek. Po osmi letech — a celkově po osmé — je mezi nimi i národní mužstvo Československa, které sice nepatří k úzkému kruhu favoritů, přesto by tu nemuselo hrát roli vyloženého outsidera. Svou přípravou na „Coppa del Mondo 1990“ zakončili Čechoslováci dvěma zápasy ve Spolkové republice Německo: v oficiálním mezistátním utkání s Německem 26. května v Düsseldorfu prohráli 0:1, tři dny na to zvítězili v Bonnu nad průměrným výběrem „Středního Porýní“ 6:2.

Čs. fotbalisté (kteří byli vylosováni — spolu s Itálií, Rakouskem a USA do „A“ skupiny) absolvovali první dvě střetnutí světového šampionátu v „perle Toskány“ — ve Florencii, kde se 10. června utkají s reprezentanty Spojených států a o pět dnů později s Rakušany. Odtud odcestují do Říma, kde 19. června hrají s Itálií, která je nejen favoritem této skupiny, ale celého šampionátu. Jak však v dalších skupinách?

„B“ — Argentina (obhájce titulu), Kamerun, SSSR a Rumunsko

„C“ — Brazílie, Švédsko, Kostarika a Skotsko

„D“ — SNR, Jugoslávie, Spojené arabské emiráty a Kolumbie

„E“ — Belgie, J. Korea, Uruguay a Španělsko

„F“ — Anglie, Irsko, Nizozemí a Egypt

Liga byla jen průměrem

Nejvyšší čs. fotbalová soutěž byla tentokrát zakončena o měsíc dříve než předešlá léta (už ve středu 9. května), aby čs. národní mužstvo mělo celý měsíc na přípravu na světové mistrovství v Itálii. Její úroveň však nepřekročila průměr. Většina mužstev hrála na hřištích soupeřů na nerozhodný výsledek a tak — až na malé výjimky — byly branky „úzkoprofilovým zbožím“. Vždyť hráči jich nastříleli pouze 638, o 97 méně než před rokem. A to ještě třeba dodat, že čtyři mužstva (Sparta Praha, Baník Ostrava, Inter ZTŠ Bratislava a šestý tým tabulky Plastika Nitra) dala z tohoto počtu 232 gólů. To se pocho-pitelně projevilo i v ochozech stadiónů, kam přišlo něco málo přes 1,056.000 diváků, tedy o 288.000 méně, než v předešlé sezóně.

Ještě nejmodernější kopanou hrála a nejvyrovnanější výkony (až na období, kdy ji provázela marodka) měla pražská Sparta, jejíž prvenství v čs. kopané je naprosto zasloužené. Z mužstva mistra republiky odešel sice ještě v sezóně do Feyenoordu Rotterdam kanonýr Stanislav Griga, přesto trenér ing. Jozef Jarabinský měl k dispozici skvělého brankáře Jana Stejskala, vynikající zadáky jako Bielika a Bílka, středopolaře Ivana Haška a Václava Němečka, stejně jako výborného útočníka Tomáše Skuh-ravého. Zda však Sparta tentokrát obstojí v Poháru mistrů evropských zemí lépe než před rokem, těžko říci, neboť z mužstva odejde kapitán Ivan Hašek (a možná i další hráči) na zahraniční angažmá a Spartu opustí i trenér Jarabinský.

Na slovíčko se „ženevským hrdinou“

Od vstupu sovětských hokejistů na mezinárodní scénu v r. 1954 ve Stockholmu bylo v dubnu a v květnu Švýcarsko (v Bernu a ve Fribourgu) už potřetí dějištěm hokejového mistrovství světa. Na tom prvním s účastí „sborné komandy“ — v r. 1961 v Lausanne a v Ženevě — skončilo Československo před Sověty, celkově druhé a o zlatou medaili připravilo naše hokejisty pouze horší skóre. Titul mistra světa získala Kanada, což bylo také její poslední zlato na vrcholných světových podnicích hokejistů. Největší zásluhu na skvělém úspěchu Čecho-slováků měl tehdy brankář Josef Mikoláš, kterého jsem měl letos v Bernu u mikrofonu rozhlasové stanice Svobodná Evropa. A tam jsem se ho zeptal:

Josefe, jak tomu tenkrát v roce 1961 bylo? Vzpomínám si, že před odletem na mistrovství světa do Švýcarska nebyla nálada příliš valná. Odjížděli jste tam jako outsider. Byly nějaké problémy. Vzpomínáte si na to?

„Ano, to mistrovství světa bylo mé první a také nejslavnější v mém sportovním životě. Začalo takovou tragickou nehodou, kdy trenér národního mužstva Eduard Farda při autonehodě zahynul při cestě z Bratislavy do Brna. Nenašel se nikdo z trenérů, který by byl ochoten s mužstvem do Švýcarska cestovat. Bylo to nabízeno prof. Bouzkovi, ale ten řekl, že už jednu „Cortinu“ zažil, že ji má ještě v živé paměti a že by se nechtěl dočkat druhé. A to z toho důvodu, že do mužstva tehdy nemohli být zařazeni všichni nejlepší hráči. Například chyběl Tikal, Golonka, Jiřík a další — buď pro zranění anebo měli zákaz reprezentace. Nakonec se stali trenéry mužstva předseda hokejové sekce dr. Zdeněk Andrš a předseda trenérské rady prof. Kostka. Při odletu z Prahy do Švýcarska nám

drželi palce akorát celníci a říkali nám, abychom porazili alespoň ty Finy, aby nebyla ostuda tak velká jak v r. 1956 na olympiádě v Cortině. No, my proti Finsku zrovna šampionát začínali. Bylo to možná nejtěžší utkání z celého turnaje. Hrál se v Lausanne na otevřeném stadionu: vyhráli jsme sice zápas 6:0, ale průběh byl velmi těžký. Po dvou třetinách byl stav 1:0. Pepík Černý dal gól v první třetině; ve druhé třetině měli Finové obrovský nápor, celých dvacet minut se hrálo takřka v naší obranné třetině. Já měl velké štěstí, no a o přestávce, mezi druhou a závěrečnou třetinou, bylo v naší kabině hrobové ticho. To přerušil až při odchodu znovu na led do poslední třetiny dr. Andrš a jen tak z legrace řekl: „No, kluci, nedá se nic dělat, teď jich dáme pět a bude po zápase.“ Ta prorocká slova se opravdu vyplnila. Finové se unavili nápořem v druhé třetině a ve třetí jsme těch pět gólů opravdu nastříleli, a jsem přesvědčen o tom, že tímto vítězstvím se utužila parta a získali jsme zdravé sebevědomí, které nám pomáhalo v celém turnaji.“

A že pak mužstvo obstálo na výbornou, na tom jste měl v první řadě zásluhu Vy. Vzpomínám si na utkání se Sověty, tehdy v úterý 7. března 1961 v Ženevě, kterému jsem byl přítomen. Tam jste byl skutečně hrdinou. Jak to v tom utkání se Sověty tehdy bylo?

„No, ten zápas proti Sovětům měl vždycky zvláštní atmosféru, už z toho důvodu, že nejen tady v západní Evropě, ale i doma u nás v těch šedesátých letech mnoho lidí věřilo, že my ta utkání musíme prohrávat. Já vám řeknu aspoň za svou generaci dnešních padesátníků, že to nebyla pravda. My jsme vždycky hráli naplno proti nim, jenomže často jsme měli červené oči, byli vylučováni, a v přesilovkách jsme dostávali góly a prohrávali. V tomto zápase trenéři naordinovali vyloženě defenzivní zpomalovací taktiku a jak zápas ukázal, ta taktika je natolik vyvedla z míry, že jsme nakonec utkání vyhráli 6:4. Mělo to velmi dramatický průběh. Vzpomínám si, že jsme vedli rychle 2:0, pak to bylo 2:2, pak jsme prohrávali 2:3. Gregor vyrovnal na 3:3 z poloviny kluziště. Je ovšem pravdou, že Sověti tehdy měli velmi slabý článek v brance — brankář Činov nebyl na úrovni nebo mu ten šampionát nevyšel. No, pak to bylo 4:4 a v posledních minutách jsme zdržovali — tehdy nám přála takové tehdejší hokejová pravidla, kdy při zranění brankáře nebo při vadné výstroji rozhodčí hru přerušili a brankář měl čas na výměnu výstroje nebo ošetření. Což dneska už nepichází v úvahu. No, zápas jsme tedy nakonec dotáhli do vítězného konce. Vzpomínám si, že pátý gól na 5:4 dal Vlastimil Bubník backhendem a ten úplně poslední sedm sekund před koncem dal Venca Pantůček přímo z buly.“

V tom závěru zápasu sovětský trenér odvolal Činova z branky, ten se tam však rychle vrátil, ale proti pravidlům?

„Ano, Sověti hráli power play, brankář Činov během hry, nikoli při přerušení, opustil hrací plochu, ale v úrovni brankové čáry své branky. Neodjel však na střídačku, jak přikazují pravidla. Přeskočil mantinel, opřel se z druhé strany a díval se, co se bude dít. A tehdy právě těch pár

sekund před koncem vybojoval Vlasta Bubník v naší třetině puk a jel sám na sovětskou branku. Před ním couval Tregubov. Drželi jsme palce, chtěli jsme, aby střelil. Vlasta však váhal, a když ten Činov viděl, že se Bubník řítí na prázdnou branku, tak jakýmsi brankářským pudem sebevychovy skočil střemhlav na kluziště a doklouzal do branky právě v okamžiku, kdy puk směřoval do prázdné branky. Takže pak se zastavil před brankovou čarou. Sovětské hráči si byli vědomi technické chyby, ihned naskákali všichni na led. Rozhodčí si nevěděli rady. Byl to švédský a americký sudí a dohadovali se. Vlasta Bubník požadoval trestné střelení, ale pravidla v takovém případě říkají, že má být uznána technická branka. Rozhodčí vyloučili jednoho sovětského hráče pro špatné střídání a nařídili buly po pravici Činova. A z tohoto buly právě Pantůček dosáhl šesté, vítězné branky.“

Škoda, že tenkrát zápas s Kanadou v Lausanne skončil 1:1, naši chlapci mohli dát druhou branku a zvítězit.

„Ano, zápas s Kanadou byl opravdu nádherným soubojem, ve kterém jsme dokonce v první třetině gólem mého spoluhráče z Vítkovic Mirka Vlacha vedli 1:0. Kanadáné vyrovnali ve druhé třetině a ve třetí oba soupeři své taktizovali, než hráli. K vítězství jsme nakonec měli blíž my, protože Franta Vaněk a Honza Kasper v posledních třech minutách měli dvě vyložené gólové šance, ale Martin v brance soupeře byl tehdy opravdu skvělý.“ Já si vzpomínám také na to poslední utkání v Lausanne se Švédy. Hrál se odpoledne na otevřeném kluzišti — slunce už po-
rádně pražilo. Zápas jsme vyhráli 5:2 a tehdy jste vypadali skutečně jako Indáni.

„Ano, to bylo v půl třetí odpoledne, bylo snad 20 stupňů tepla, na ledě byla taková vrstva vody, takže sluníčko to odráželo a Švédové nastoupili ve speciálních brýlích. My je samozřejmě neměli a dr. Tintěra vymyslel, že černá barva jaksi ty paprsky láme. Namazali jsme se saze-mi pod očima. Vypadalo to legračně, snad to i trošku pomohlo. Já bych ještě k tomu řekl takovou drobnou epizodu. Den před tímto utkáním mne navštívil v hotelu Metropol v Ženevě Tumba Johansson. Věnoval mi takové malé tranzistorové rádio; to tenkrát v Československu ještě nebylo a řekl mi, že sice budu vyhlášen za nejlepšího brankáře mistrovství světa, ale že on mi zítra dá dva góly. No, a když utkání začalo, tak si představte, že hned, asi ve 3. minutě Tumba Johansson projel mezi obránci Gregorem a Sventekem a skutečně mi dal první gól. Švédové vedli. No tak se mi to všechno jaksi v hlavě vynořilo. Ta Tumbova předpověď. Naštěstí celé mužstvo potom zaplo, protože ještě pořad byla šance na titul mistra světa. A to utkání jsme zdárně vyhráli.“

Já si pamatuji, že při oslavení Vlastík Bubník projížděl mezi Švédy a nikdo mu nemohl vzít puk.

„To je pravda. Vlasta byl vynikající technik a taktik a především sehrál skvělým způsobem roli kapitána v celém mužstvu, protože on nás dal tak nějak dohromady, že jsme bojovali skutečně jeden za všechny a všichni za jednoho.“

Při návratu ze Ženevy byla v Praze velká sláva. Standarty zněly: „Nenašel se přemožitel, vstřítili všem gólů pytel.“ Jak jste to prožíval? Pamatujete se na to pražské přivítání?

„No, jsou ještě fotografie, mám je taky doma v albu, bylo to přivítání velkolepé. Nic takového jsem prostě od té doby ve sportu nepoznal a nezažil. Od té doby mi také Pražané hodně fandili, když jsem chytal za Vítkovice proti Spartě v Praze. Snad tehdy přišlo na ruzyňské letiště na deset tisíc fanoušků, potom na ÚV ČSTV jsme dostali tituly mistrů sportu a zasloužilých mistrů sportu a mne potom v novinářské anketě vyhlásili nejlepším sportovcem roku 1961. Až do dnešních dnů jsem zatím jediný z kolektivního sportu, kterému se dostalo této pocty.“

V r. 1962 se mistrovství světa Československo nezúčastnilo, světový šampionát se konal v Colorado Springs a jelikož východoněmečtí hokejisté nedostali vstupní víza, Československo a Sovětský svaz účast odřekli. O rok později bylo mistrovství světa ve Stockholmu. Tam jste obhájoval barvy Československa.

„Ano, ale já bych se ještě vrátil k tomu šampionátu, kterého jsme se nezúčastnili. Jestli můžu, protože jsme se na něj velmi pečlivě připravovali. Chtěli jsme na něm nejen obhájit evropské zlato, ale posílhalí jsme i po tom, co se nám nepodařilo v Ženevě. Mužstvo dozrálo, bylo ještě lepší, než ve Švýcarsku. V sezóně 61/62 jsme totiž třikrát porazili jak SSSR, tak i třikrát Švédy, kteří se nakonec stali v USA mistrem světa. Vzpomínám si na ten chmurný večer, když jsme se my — hokejisté z Vítkovic — vrátili z ligového střetnutí v Litvínově autobusem do Prahy. V hotelu Paříž nás čekali dva muži z Československého rozhlasu, ze zahraničního vysílání a vybrali si mne, Mirka Vlacha a Honzu Kaspera, abychom řekli do zahraničního vysílání, že souhlasíme s tím, že když NDR nedostala vstupní víza do Ameriky, že my tam taky nepojedeme. Honza Kasper to odmítl a my s Mirkem Vlachem jsme byli komunisté a dostali jsme to příkazem napsáno na papíře, co máme do rozhlasu přečíst.“

Kdy jste, Josefe, naposledy oblékl dres čs. národního mužstva a kdy jste vlastně zanechal závodní činnosti?

„Ten rok 62 tedy skončil bídě; v r. 1963 jsem hrál znovu na mistrovství světa ve Stockholmu, kde jsme získali už jenom bronzové medaile. SSSR tam měl v brance spolehlivého Konvalenka, a v letech 64 až 67 jsem byl už jenom jako třetí necestující brankář. Tu sportovní hokejovou kariéru jsem zakončil v r. 1970, protože jsem se vážněji zranil. Chytl jsem celý život bez masky a úrazů jsem měl dost a jeden velmi vážný, který jsem utrpěl v Rakousku. Byla to trojnásobná fraktura nosu a to mne vyřadilo úplně — už mi bylo 32 let.“

Nyní působíte jako redaktor. Kde momentálně?

„Hned v sezóně, kdy jsem zakončil hokejovou kariéru, dostal jsem nabídku z filiální redakce Československého sportu v Ostravě a stal jsem se redaktorem. Plných dvacet let jsem pracoval v této redakci a letos k 1. březnu vznikly v Ostravě nové, nezávislé noviny, jmenují se Moravsko-slezský den; a založili je všichni lidé od novin, kteří se svého řemesla museli vzdát po srpnu 1968. A v těchto novinách nyní pracuji.“

Co říkáte politickému vývoji v Československu?

„Samozřejmě, že jsem celý vývoj pečlivě sledoval a řeknu vám, že jsem hrozně rád, že prezidentem je pan Havel. V srpnu 68 jsem měl značné nepřijemnosti a vlekle se to se mnou prakticky celých 22 let. Nevěřil jsem už, že to u nás tak rychle všechno dobře dopadne.“

A jaké máte záliby, Josefe?

„Především ten sport, máme novinářskou fotbalovou jedenáctku a i když je mi 52, tak jsem buď vedoucím a kapitánem a stále hraje-me buď v tělocvičně nebo i venku. Rád jezdím autem. Když mám o víkendu volno, zajedu si s rodinou na chalupu.“

SKVĚLÝ START ČS. FOTBALISTŮ NA „MS“ V ITÁLII

Čs. fotbalové národní mužstvo si předčasně - už po dvou zápasech s USA a s Rakouskem - zajistilo ve Florencii účast mezi šestnácti nejlepšími světovými jedenáctkami. V premiéře světového šampionátu zdolali Čechoslováci tým Spojených států 5:1, když předvedli skutečně skvělou útočnou kopanou. Zatímko turinský deník „Tutto sport“ napsal „Česká Škodovka vypadala jako Ferrari“, mnozí italské novináři vítězství ČSFR podceňovali, neboť „americký tým je podprůměrný“, o čtyři dny později však italské mužstvo mělo s USA co dělat, aby v posledních minutách ubránilo vítězství 1:0. -Góly Československa v utkání s USA: Skuhřavý 2, Bílek, Hašek a M. Luhový po jednom. Bylo to první vítězství čs. fotbalistů na mistrovství světa od 15. června 1962 v Chile, kdy naši fotbalisté porazili Jugoslávii 3:1.

Ve druhém utkání „MS“ ve Florencii (15. června) zvítězili čs. fotbalisté zcela zaslouženě nad Rakouskem (gólem vstřeleným ve 29. minutě Bílkem z pokutového kopu nařízeného za hrubý foul na Chovance) 1:0 a zajistili si tak (bez ohledu na výsledek posledního zápasu v „A“ skupině s Itálií) účast v osmifinále.

Po vítězství nad USA a Rakouskem prohrálo čs. národní mužstvo v Římě s týmem Itálie 0:2; soupeř předvedl skvělou kopanou a zvítězil zaslouženě. Třeba však dodat, že rozhodčí neuznal Československu zcela regulární Grigovu branku. K. Dráždanský

VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA VAŠATA